

- - Kriitilise tähtsusega
- - Väga oluline
- - Oluline

Direktiiv	Eelnõu	Ettepanek	Selgitus
<p>Artikkel 1 - Reguleerimisala ja kohaldamisala</p> <p>1. Käesoleva direktiivi eesmärk on parandada platvormitöö töötingimusi ja isikuandmete kaitset järgmiselt:</p> <p>a) kehtestades sellised meetmed, mis hõlbustavad platvormitöö tegijate õige tööalase staatuse kindlaksmääramist;</p> <p>b) edendades platvormitöö algoritmilises juhtimises läbipaistvust, õiglust, inimjärelevalvet, ohutust ja vastutust ning</p> <p>c) suurendades platvormitöö läbipaistvust, sealhulgas piiriülestes olukordades.</p>	<p>§ 1. Reguleerimisala ja eesmärk ●</p> <p>Käesolevas seaduses sätetatakse õigused ja kohustused digitaalsele tööplatvormile (edaspidi platvorm), platvormitöö tegijale ja vahendajale eesmärgiga parandada platvormi kaudu tehtava töö tingimusi.</p>	<p>§ 1. Reguleerimisala ja eesmärk</p> <p>Käesolevas seaduses kehtestatakse digitaalse tööplatvormi, platvormitöö tegija ja vahendaja õigused ja kohustused eesmärgiga parandada platvormi kaudu tehtava töö tingimusi.</p>	<p>Ettepanek on muuta § 1 sõnastust ja asendada sõna „sätetatakse“ sõnaga „kehtestatakse“. „Sätetatakse“ on pigem ebamäärasem ja üldisem termin, mis tähendab „sättesse kirja panema“. „Kehtestab“ väljendab seadusandja soovi reguleerida digitaalse tööplatvormiga seonduvat, mis on antud kontekstis korrektsem.</p> <p>§ 2 sätestab eelnõus kasutatavad mõisted. Puudub põhjendus, miks peaks digitaalne platvorm olema defineeritud väljaspool seda paragrahvi, mistõttu teeme ettepaneku sätestada digitaalse platvormi mõiste samas paragrahvis.</p>
<p>2. Käesolevas direktiivis sätestatakse miinimumõigused, mis kohalduvad kõigile liidus platvormitöö tegijatele, kellel on või kellel asjaolude hindamise põhjal leitakse, et neil on tööleping või töösuhe liikmesriikides kehtivate õigusaktide, kollektiivlepingute või tavade tähenduses, võttes arvesse Euroopa Kohtu praktikat</p>	<p>§ 2. Kohaldamisala ●</p> <p>Eestis tehtavat platvormitööd korraldava platvormi suhtes kohaldatakse käesolevat seadust olenemata platvormi asukohast ning platvormi ja vahendaja või platvormitöö tegija vahelisele lepingule kohaldatavast õigusest.</p>	<p>§ 2. Kohaldamisala</p> <p>~~Eestis tehtavat platvormitööd korraldava platvormi suhtes kohaldatakse käesolevat seadust olenemata platvormi asukohast ning platvormi ja vahendaja või platvormitöö tegija vahelisele lepingule kohaldatavast õigusest.~~</p>	<p>Kui platvorm (ehk juriidiline või füüsiline isik) asub mõnes teises riigis, ei saa talle Eesti õigust kohaldada, sest Eesti jurisdiktsioon lõppeb Eesti piiril.</p> <p>Seadus kohaldub Eestis tehtavale platvormitööle sõltumata sellest, millises riigis platvorm ise asub.</p> <p>Eesti seadusega ei saa muuta Rooma I määrusest tulenevaid lepingule kohalduva õiguse reegleid. Pealegi on § 2 loonud platvormitöö tegija lepingulisele suhtele kohalduva õiguse kohta erireegli, mis kaldub Rooma I määruse art-st 8 kõrvale. Rooma I määruse art 8 loob kohalduva õiguse osas nõ segasüsteemi, kus kokkulepitud õigusele lisaks kohaldub näiteks töötegemise koha riigi õigus, kui seal tuleneb suurem kaitse. Eelnõu § 2 seda ei tee.</p>

Direktiiv	Eelnõ	Ettepanek	Selgitus
<p>Artikkel 2 - Mõisted</p> <p>1. Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:</p> <p>a) „digitaalne tööplatvorm“ – füüsiline või juriidiline isik, kes osutab teenust, mis vastab kõigile järgmistele nõuetele:</p> <p>i) seda osutatakse vähemalt osaliselt kaugteenusena elektrooniliste vahendite, näiteks veebisaidi või mobiilirakenduse kaudu;</p> <p>ii) seda osutatakse teenusesaaja taotlusel;</p> <p>iii) see hõlmab vajaliku ja olulise komponendina üksikisikute poolt tasu eest tehtava töö korraldamist, olenemata sellest, kas seda tööd tehakse internetis või konkreetse asukohas;</p> <p>iv) see hõlmab automaatsete seire- või otsustussüsteemide kasutamist;</p> <p>b) „platvormitöö“ – töö, mida korraldatakse digitaalse tööplatvormi kaudu ja mida teeb liidus üksikisiku digitaalse tööplatvormi või vahendaja ja üksikisiku vahelise lepingulise suhte alusel, olenemata sellest, kas on olemas lepinguline suhe üksikisiku või vahendaja ja teenusesaaja vahel;</p> <p>c) „platvormitöö tegija“ – üksikisik, kes teeb platvormitööd, olenemata sellest, milline on lepinguline suhe või millisena on asjaomased pooled selle suhte kindlaks määranud;</p> <p>d) „platvormitöötaja“ – platvormitöö tegija, kellel on tööleping või kelle puhul leitakse, et tal on töösuhe liikmesriigis kehtivate õigusaktide, kollektiivlepingute või tavade tähenduses, võttes arvesse Euroopa Kohtu praktikat;</p> <p>e) „vahendaja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes platvormitöö digitaalsele tööplatvormile või digitaalsele tööplatvormi kaudu kättesaadavaks tegemise eesmärgil:</p> <p>i) loob lepingulise suhte kõnealuse digitaalse tööplatvormi ja platvormitöö tegijaga või</p> <p>ii) on kõnealuse digitaalse tööplatvormi ja platvormitöö tegija vahel alltöövõtuhelas;</p> <p>f) „töötajate esindajad“ – platvormitöötajate esindajad, näiteks ametiühingud ja esindajad, kelle platvormitöötajad on vabalt valinud kooskõlas riigisisese õiguse ja tavaga;</p> <p>g) „platvormitöö tegijate esindajad“ – töötajate esindajad ja, niivõrd kui see on ette nähtud</p>	<p>3. Terminid</p> <p>(1) Platvorm käesoleva seaduse tähenduses on füüsiline või juriidiline isik (edaspidi isik), kes osutab teenust, mis vastab kõigile järgmistele tingimustele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teenust osutatakse vähemalt osaliselt kaugteenusena elektrooniliste vahendite, nagu veebisaidi või mobiilirakenduse kaudu; 2) teenust osutatakse teenusesaaja taotlusel; 3) teenus sisaldab olulise osana tasu eest tehtava töö korraldamist; 4) teenuse osutamisel kasutatakse automaatseid seire- või otsustussüsteeme; 5) teenuse peamine eesmärk ei ole vara kasutamine, jagamine või kauba müük. <p>(2) Platvormitöö käesoleva seaduse tähenduses on töö, mida korraldatakse platvormi kaudu ja mida teeb isik platvormi või vahendaja ja isiku vahelise lepingulise suhte alusel, olenemata sellest, kas isikul või vahendajal on lepinguline suhe teenusesaajaga.</p> <p>(3) Platvormitöö tegija käesoleva seaduse tähenduses on platvormitööd tegev isik sõltumata sellest, millise lepingu alusel tööd tehakse või millisena on pooled omavahelise suhte kindlaks määranud.</p> <p>(4) Platvormitöötaja käesoleva seaduse tähenduses on töölepingu alusel platvormitööd tegev füüsiline isik.</p> <p>(5) Vahendaja käesoleva seaduse tähenduses on isik, kes eesmärgiga teha platvormitöö kättesaadavaks platvormile või platvormi kaudu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) loob lepingulise suhte platvormi ja platvormitöö tegijaga või 2) on platvormi ja platvormitöö tegija vahelises alltöövõtuhelas. <p>(6) Platvormitöö tegijate esindajad käesoleva seaduse tähenduses on platvormitöötajate esindajad ja muud platvormitöö tegijate esindajad.</p> <p>(7) Automaatne seiresüsteem käesoleva seaduse tähenduses on süsteem, mida kasutatakse platvormitöö tegija töö tulemuse või tegevuse jälgimiseks, hindamiseks või kontrollimiseks</p>	<p>§ 3. Terminid</p> <p>(1) Digitaalne tööplatvorm (edaspidi <i>platvorm</i>) käesoleva seaduse tähenduses on füüsiline või juriidiline isik (edaspidi <i>isik</i>), kes osutab teenust, mis vastab kõigile järgmistele tingimustele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teenust osutatakse vähemalt osaliselt kaugteenusena elektrooniliste vahendite, nagu veebisaidi või mobiilirakenduse kaudu; 2) teenust osutatakse teenusesaaja taotlusel; 3) teenus sisaldab olulise osana tasu eest füüsilise isiku tehtava töö korraldamist; 4) teenuse osutamisel kasutatakse automaatseid seire- või otsustussüsteeme; 5) teenuse peamine eesmärk ei ole vara kasutamine, jagamine või väljaspool enda majandus- ja kutsetegevust kaupade müük. <p>(2) Platvormitöö käesoleva seaduse tähenduses on töö, mida korraldab platvorm ja mida teeb füüsiline isik platvormi või vahendaja ja füüsilise isiku vahelise lepingulise suhte alusel, olenemata sellest, kas füüsilisel isikul või vahendajal on lepinguline suhe teenusesaajaga.</p> <p>(3) Platvormitöö tegija käesoleva seaduse tähenduses on platvormitööd tegev füüsiline isik sõltumata sellest, millise lepingu alusel tööd tehakse või millisena on pooled omavahelise suhte kindlaks määranud.</p> <p>(4) Platvormitöötaja käesoleva seaduse tähenduses on töölepingu alusel platvormitööd tegev füüsiline isik.</p> <p>(5) Vahendaja käesoleva seaduse tähenduses on isik, kes eesmärgiga teha platvormitöö kättesaadavaks platvormile või platvormi kaudu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) loob lepingulise suhte platvormi ja platvormitöö tegijaga või 2) on platvormi ja platvormitöö tegija vahelises alltöövõtuhelas. <p>(6) Platvormitöö tegijate esindajad käesoleva seaduse tähenduses on platvormitöötajate esindajad ja platvormitöötajateks mitteolevate platvormitöö tegijate esindaja, kelle valimisele, tagasikutsumisele, kellest teatamisele ja volituste kestusele kohaldatakse töötajate usaldusisiku seaduse ptk-s 2 sätestatud. Käesolevas seaduses</p>	<p>Lõige 1: lisatakse viidet, et digitaalne tööplatvorm on lühendatult platvorm.</p> <p>Lõiked 1 ja 2: Direktiivi art 2 lg 1 p 3 kohaselt on platvormi poolt osutatava teenuse vajalikuks ja oluliseks osaks üksikisiku (<i>Einzelperson/individual</i>) tasu eest tehtava töö korraldamine. Eelnõu § 3 lg 1 p 3 ei sisalda, et platvormi osutava teenuse oluliseks osaks on üksikisiku ehk füüsilise isiku tasu eest tehtava töö korraldamine. Sama viga on ka eelnõu § 3 lg 2 ja 3, kus ei ole täpsustatud, kas platvormitööd teeb või platvormitöö tegijaks on juriidiline või füüsiline isik. Eelnõu seletuskirja kohaselt ongi olnud eelnõu koostamisel selline eesmärk, aga see ei ole kooskõlas direktiivi tekstiga, mis seob platvormitöö ja platvormitöö tegija ainult füüsilise isikuga.</p> <p>Lõige 2: Eelnõu § 3 lg 1 p 5 on laiem, kui direktiiv. Direktiivi art 2 lg 2 kohaselt ei ole platvormina käsitatav selline teenuse osutaja, mille abil saavad isikud, kes ei ole kutsetöötajad, kaupu edasi müüa. Eelnõust on välja jäänud täiendus „kes ei ole kutsetöötajad“ ja on üksnes välistatud platvormi, mille teenuse peamiseks eesmärgiks on kaupade müük.</p> <p>Lõiked 6 ja 7: Eelnõus tuleks eristada platvormitöötajate esindajaid ja platvormitöö tegijate esindajaid, sest direktiivis on neid eristatud kui erineva mahuga õiguste kandjaid. Seetõttu on pakutud lg-s 6 definitsioon platvormitöö tegijate kohta ja lg-s 7 definitsioon platvormitöötajate esindaja kohta.</p> <p>Lõige 6: Direktiivi art 2 lg 1 punkt g kohaselt on platvormitöö tegijate esindajad niivõrd kui see on ette nähtud riigisisese õigusega ja tavaga. Eestis on töötajate esindajad reguleeritud töötajate usaldusisiku seaduses ja töölepingu seaduses. Eelnõu regulatsiooniga tuleb tagada, et platvormitöö tegijad ja platvorm saavad üheselt olla kindlad, et tegemist on platvormitöö tegijate</p>

<p><u>riigisisese õiguse ja tavaga</u>, muude platvormitöö tegijate kui platvormitöötajate esindajad;</p> <p>h) „automaatsed seiresüsteemid“ – süsteemid, mida kasutatakse platvormitöö tegijate töötulemuste või töökeskkonnas toimuva tegevuse elektrooniliste vahendite abil kontrollimiseks, jälgimiseks või hindamiseks või toetavad seda, sealhulgas kogudes isikuandmeid;</p> <p>i) „automaatsed otsustussüsteemid“ – süsteemid, mida elektrooniliste vahendite abil kasutatakse selliste otsuste tegemiseks või toetamiseks, mis mõjutavad märkimisväärselt platvormitöö tegijaid, sealhulgas platvormitöötajate töötingimusi, eelkõige otsuseid, mis mõjutavad nende töölevõtmist, nende juurdepääsu tööülesannetele ja tööülesannete korraldust, nende töötasu, sealhulgas üksikute tööülesannete hinnastamist, nende ohutust ja tervist, nende tööaega, nende juurdepääsu koolitusele, nende edutamist või samaväärset meedet ja nende lepingulist staatust, sealhulgas nende konto piiramist, peatamist või sulgemist.</p> <p>2. Lõike 1 punktis a sätestatud digitaalse tööplatvormi määratlus ei hõlma selliste teenuste osutajaid, mille peamine eesmärk on vara kasutamine või jagamine või mille abil saavad isikud, kes ei ole kutsetöötajad, kaupu edasi müüa.</p>	<p>elektroonilise vahendi abil, kogudes sealhulgas isikuandmeid.</p> <p>(8) Automaatne otsustussüsteem käesoleva seaduse tähenduses on süsteem, mida elektrooniliste vahendite abil kasutatakse sellise otsuse tegemiseks või toetamiseks, mis mõjutab märkimisväärselt platvormitöö tegija töötingimusi ja lepingulist staatust. Eelkõige mõjutavad platvormitöö tegijat otsused, mis puudutavad töölevõtmist, juurdepääsu tööülesannetele ja tööülesannete korraldust, töötasu, tööülesannete hinnastamist, ohutust ja tervist, tööaega, juurdepääsu koolitusele, edutamist või muud samaväärset meedet ning tema konto piiramist, peatamist või sulgemist.</p>	<p>sätestatud õigustele ja kohustustele lisaks on platvormi töö tegija esindajal töötajate usaldusisiku seaduse §-s 11 sätestatud kohustused.</p> <p>(7) Platvormitöötajate esindajad käesoleva seaduse tähenduses on usaldusisik töötajate usaldusisiku seaduse kohaselt.</p> <p>(8) Automaatne seiresüsteem käesoleva seaduse tähenduses on süsteem, mida kasutatakse platvormitöö tegija töö tulemuse või tegevuse jälgimiseks, hindamiseks või kontrollimiseks elektroonilise vahendi abil, kogudes sealhulgas isikuandmeid.</p> <p>(9) Automaatne otsustussüsteem käesoleva seaduse tähenduses on süsteem, mida elektrooniliste vahendite abil kasutatakse sellise otsuse tegemiseks või toetamiseks, mis mõjutab märkimisväärselt platvormitöö tegija töötingimusi ja lepingulist staatust. Eelkõige mõjutavad platvormitöö tegijat otsused, mis puudutavad töölevõtmist, juurdepääsu tööülesannetele ja tööülesannete korraldust, töötasu, tööülesannete hinnastamist, ohutust ja tervist, tööaega, juurdepääsu koolitusele, edutamist või muud samaväärset meedet ning tema konto piiramist, peatamist või sulgemist.</p>	<p>esindajaga, mitte isehakanud suvalise isikuga. Seetõttu on ettepanek kohaldada platvormitöö tegijate esindajale töötajate usaldusisiku valimise ja tagasikutsumise kohta sätestatud. Samuti ka töötajate usaldusisiku seaduse §-s 11 sätestatud saladuse hoidmise kohustust.</p> <p><u>Lõige 7:</u> Platvormitöö tegijate esindaja on direktiivi art 2 lg 1 punktis f määratletud, kui isikud, kelle on platvormitöötajad vabalt valinud kooskõlas riigisisese õigusega ja tavaga. Eestis reguleerib töötajate esindajaga seonduvat töötajate usaldusisiku seadus. Seetõttu tuleks platvormitöötajate esindaja määratleda, kui usaldusisikut töötajate usaldusisiku seaduse tähenduses. Platvormitöötajate usaldusisik valitakse jne töötajate usaldusisiku seaduse kohaselt. Tal on samad õigused ja kohustused, mis töötajate usaldusisikus, millele lisanduvad platvormitöötajate esindajale eelnõust tulevad õigused ja kohustused.</p>
---	---	---	--

Direktiiv	Eelnõu	Ettepanek	Selgitus
<p>Artikkel 21 - Juurdepääs tõenditele</p> <p>1. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiivi sätetega seotud menetlustes on liikmesriigi kohtutel või pädevatel asutustel võimalik nõuda digitaalselt tööplatvormilt kõigi tema käsutuses olevate asjakohaste tõendite avaldamist.</p> <p>2. Liikmesriigid tagavad, et liikmesriikide kohtutel on õigus nõuda konfidentsiaalset teavet sisaldavate tõendite avaldamist, kui nad peavad seda menetluse jaoks oluliseks. Liikmesriigid tagavad, et sellise teabe avaldamise nõudmisel on liikmesriikide kohtutel kasutada tulemuslikud meetmed kõnealuse teabe kaitsmiseks.</p>	<p> <i>Eelnõus ülevõttev regulatsioon puudub. Vastavustabeli kohaselt on Eesti õigus kooskõlas.</i></p>	<p>§ 3-1. Ärisaladuse kaitse</p> <p>(1) Käesolevas seaduses platvormile ette nähtud teabe avaldamise, kätte saadavaks tegemise, selgituste andmise või põhjenduste esitamise kohustus ei hõlma ärisaladuse või muud liiki konfidentsiaalse teabe avaldamist või kätte saadavaks tegemist.</p> <p>(2) Igaüks, kellele saab käesolevas seaduses reguleeritud õiguste teostamisel või kohustuste täitmisel teatavaks platvormi selgelt konfidentsiaalsena antud teave, ei tohi sellist teavet ilma platvormi nõusolekuta kolmandale isikule avaldada.</p>	<p>Ärisaladuse kaitsele kohaldatakse EKTÄKS, aga suurema selguse tagamiseks oleks mõistlik käesolevas seaduses ette näha eraldi regulatsioon. Ettepanek on täiendada eelnõud uue paragrahvi 4, mis reguleeriks ärisaladuse ja muud liiki konfidentsiaalse teabe kaitset.</p> <p>Direktiivi art-st 21 tuleneb, et konfidentsiaalset teavet tuleb avaldada ainult pädevale asutusele (kohtule), kui tagatud on tulemuslikud meetmed teabe kaitsmiseks. Kohtumenetluses ja haldusmenetluses on Eestis sellised meetmed olemas. Seetõttu, tuleb rt 21 regulatsioonist järeldada, et muudele isikutele, sh vahendajatele, platvormitöö tegijate esindajatele, ei pea ärisaladuseks kvalifitseeritavat infot avaldama. Kui selline teave siiski avaldatakse ning see on selgelt tähistatud ärisaladusena käsitletava infona, tuleks tagada, et seda ei tohi edasi avaldada.</p> <p>Vt ka põhjenduspunkt 63, mille kohaselt tuleb platvormil avaldada kõik asjakohased andmed, sh konfidentsiaalne teave. Konfidentsiaalne teave tuleb siiski avaldada ainult siis, kui on olemas mõjusad meetmed konfidentsiaalse teabe kaitseks. Seega tuleneb põhjenduspunktist 63 järeldada, et konfidentsiaalse teabe, mille hulka kuulub ka ärisaladus, avaldamise kohustus on platvormil vaid tingimusel, et selle kaitseks on sätestatud vajalikud meetmed.</p> <p>Kui platvorm peaks avaldama konfidentsiaalset teavet (sh ärisaladust) kõigile platvormitöö tegijatele, siis puuduvad kehtivas õiguses mõjusad meetmed selle teabe kaitseks. EKTÄKS-i ja VÕS-i alusel saab küll esitada kahju hüvitamise jms nõudeid, kui ärisaladust on lubamatult avaldatud, kuid need õiguskaitsevahendid toimivad üksnes tagantjärele ega takista ärisaladuse esmast avalikustamist, mille tulemusel on esmane kahjulik tagajärg ettevõtja jaoks juba tekkinud. Selle kõrvaldamine aeganõudev (tihti aastaid) kestev protsess. Seetõttu peaks eelnõu art 21 ja põhjenduspunkti 63 alusel andma platvormile õiguse ärisaladust mitte avaldada.</p>

			<p>Eelnõus ei ole vaja eraldi defineerida, mida lugeda platvormitöö seaduse tähenduses konfidentsiaalseks teabeks. Ärisaladus on defineeritud juba EKTÄKS § 5 lg-s 2 ning eraldi regulatsiooni platvormi ärisaladuse defineerimiseks vaja ei ole. Tuleb arvestada, et platvormi kaudu võidakse teha väga erineva sisuga platvormitööd. Ei ole võimalik ette näha, mida iga konkreetse ärimudeli puhul tuleb lugeda ärisaladuseks. Seetõttu tuleb lähtuda EKTÄKS § 5 lg-s 2 sätestatud üldistest kriteeriumitest. Ka EKTÄKS aluseks oleva direktiivi (EL) 2016/943 põhjenduspunkti 14 kohaselt: "On oluline kehtestada ärisaladuse ühetähenduslik määratlus, ilma et piirataks objekti, mida tuleb omastamise vastu kaitsta". Seega on EL õigusega igati kooskõlas, kui ka platvormi puhul lähtume ärisaladusest ja selle kaitsest ärisaladuse direktiivi ((EL) 2016/943) nõutest, direktiivi mõttest ja eesmärgist.</p>
--	--	--	---

Direktiiv	Eelnõu	Ettepanek	Selgitus
<p>Artikkel 3 - Vahendajad</p> <p>Liikmesriigid võtavad asjakohased meetmed tagamaks, et kui digitaalne tööplatvorm kasutab vahendajaid, on platvormitöö tegijatel, kellel on vahendajaga lepinguline suhe, samasugune käesoleva direktiiviga ette nähtud kaitsetase kui neil, kellel on digitaalse tööplatvormiga otsene lepinguline suhe. Selleks võtavad liikmesriigid kooskõlas riigisisese õiguse ja tavaga meetmeid asjakohaste mehhanismide kehtestamiseks, mis asjakohasel juhul hõlmavad solidaarvastutuse süsteeme.</p> <p>Vt ka põhjenduspunkt 24</p>	<p>§ 4. Kaitse tagamine vahendaja kasutamise korral</p> <p>●</p> <p>(1) Kui platvormitööd tehakse vahendaja kaudu, lepidavad platvorm ja vahendaja kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis kokku, kes vastutab käesolevas seaduses platvormile sätestatud kohustuste täitmise eest.</p> <p>(2) Platvorm ja vahendaja teevad koostööd ja vahetavad teavet ulatuses, mis on vajalik platvormitöö tegijale käesoleva seadusega ettenähtud õiguste tagamiseks.</p> <p>(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kokkuleppe puudumise korral vastutavad platvorm ja vahendaja käesolevas seaduses sätestatud kohustuste täitmise eest solidaarselt.</p>	<p>§ 4. Kaitse tagamine vahendaja kasutamise korral</p> <p>(1) Kui platvormitööd tehakse vahendaja kaudu, on vahendajal platvormitöö tegija ees kõik käesolevas seaduses platvormile ette nähtud õigused ja kohustused. Vahendaja nõudmisel esitab platvorm vahendajale kohustuste täitmiseks vajaliku teabe, selgitused või põhjendused.</p> <p>(2) Platvorm võtab kasutusele mõistlikult vajalikud meetmed vahendajale käesolevast seadusest tulenevate kohustuste täitmise kontrollimiseks.</p> <p>(3) Platvorm vastutab vahendajaga solidaarselt lõikest 1 vahendajale tulenevate kohustuste täitmise eest, kui platvorm ei ole vahendajale vajaliku teavet esitanud või rakendanud mõistlikult vajalike meetmeid vahendaja kohustuste täitmise kontrollimiseks.</p>	<p>Direktiivi art 3 ei täpsusta, kuidas liikmesriik peab tagama, et vahendaja kaudu platvormitöö tegija saaks samaväärse kaitse kui olukorras, kus vahendajat ei ole ja platvormitöö tegija on otse õigussuhtes platvormiga. Vahendaja ja platvormi kohustuste tasakaalu tagamiseks tuleks Eestis valida lahendus, kui platvormitöö tegijate ees täidab seadusega pandud kohustused vahendaja, sest tema kontrollib platvormitöö tegijate tegevust ja tööd. Samas tuleks ette näha meetmed, mis tagaksid platvormitöö tegijale direktiivis ette nähtud õigused.</p> <p>Selleks, et vahendaja saaks enda kohustusi platvormitöö tegijate ees kaitsta, tuleb platvormil anda vahendajale vajalik teave. Vahendaja ja platvorm saavad omavahelise lepinguga sellist teabevahetust täpsemalt reguleerida.</p> <p>Täiendavalt tuleks ette näha, et platvormil tuleb võtta kasutusele mõistlikud meetmed, et kontrollida vahendajale ette nähtud kohustuste täitmist. Selleks tuleks platvormil näiteks regulaarselt nõuda aruandeid või ülevaateid, kuidas vahendaja platvormitöö tegijate ees kohustusi täidab. Näiteks lepitakse vahendaja ja platvormi vahel kokku, et vahendaja esitab kvartaalselt ülevaateid ja raporteid.</p> <p>Kuigi direktiivi art 3 ei sea vahendaja ja platvormi solidaarvastutust kohustuslikuks, siis võibiseriiklikult olla mõistlik platvormitöö tegijate õiguste kaitseks ette näha, et kui platvorm ei ole kontrollinud, kas vahendaja täidab platvormitöö tegija ees ette nähtud kohustused (edastab nõutud teabe jne) või platvorm ei ole vahendajale vajaliku teavet esitanud, siis vastutavad platvorm ja vahendaja solidaarselt.</p>

Direktiiv	Eelnõu	Ettepanek	Selgitus
<p>Artikkel 4 - Õige tööalase staatuse kindlaksmääramine</p> <p>1. Liikmesriigid kehtestavad asjakohase ja tulemusliku korra platvormitöö tegijate õige tööalase staatuse kindlaksmääramise kontrollimiseks ja tagamiseks, eesmärgiga teha kindlaks, kas on olemas töösuhte liikmesriikides kehtivate õigusaktide, kollektiivlepingute või tavade tähenduses, võttes arvesse Euroopa Kohtu praktikat, sealhulgas artikli 5 kohase töösuhte õigusliku eelduse kohaldamise kaudu.</p> <p>2. Töösuhte olemasolu kindlakstegemisel juhindutakse peamiselt tegeliku töö tegemisega seotud asjaoludest, sealhulgas automaatsete seire- või otsustussüsteemide kasutamisest platvormitöö korraldamisel, olenemata sellest, kuidas see suhe on määratud lepingulises kokkuleppes, milles asjaomased pooled võivad olla kokku leppinud.</p> <p>3. Kui töösuhte olemasolu on kindlaks tehtud, määratakse vastavalt liikmesriigi õigussüsteemile selgelt kindlaks tööandja kohustusi kandev pool või pooled.</p>	<p>§ 5. Töösuhte tuvastamine</p> <p>Töösuhte tuvastamisel võetakse arvesse platvormitöö korraldamise juhtimise ja kontrolli ulatust, sealhulgas automaatse seire- ja otsustussüsteemi kasutamist.</p>	<p>§ 5. Töösuhte tuvastamine</p> <p>Töösuhte tuvastamisel võetakse arvesse platvormitöö korraldamise juhtimise ja kontrolli ulatust, sealhulgas arvestatakse automaatse seire- või otsustussüsteemi kasutamist ja ulatust platvormitöö korraldamisel. Töösuhte tuvastamisel ei arvestata käesoleva seaduse § 5 lõikes 2 platvormile kehtestatud kontrollimeetmete rakendamist vahendaja suhtes.</p>	<p>Eelnõusse tuleks § 5 Töösuhte tuvastamine juurde lisada eraldi lause selle kohta, et kui platvorm teostab vahendaja tegevuse üle kontrolli, et veenduda platvormitöö tegijate ees olevate kohustuste täitmisel, siis see ei ole arvestatav töösuhte tuvastamisel. Sellist kontrolli teeb platvorm teisel eesmärgil, kui töötaja juhtimine ja kontrollimine töölepingu tähenduses.</p>

Direktiiv	Eelnõu	Ettepanek	Selgitus
<p>Artikkel 5 - Õiguslik eeldus</p> <p>1. Õiguslikult eeldatakse, et digitaalse tööplatvormi ja selle platvormi kaudu platvormitöö tegija vaheline lepinguline suhe on töösuhe, kui leitakse asjaolusid, mis viitavad liikmesriikides kehtivate riigisiseste õigusaktide, kollektiivlepingute või tavade kohasele juhtimisele ja kontrollile, võttes arvesse Euroopa Kohtu kohtupraktikat. Kui digitaalne tööplatvorm püüab õiguslikku eeldust ümber lükata, peab digitaalne tööplatvorm tõendama, et kõnealune lepinguline suhe ei ole töösuhe liikmesriikides kehtivate õigusaktide, kollektiivlepingute või tavade tähenduses, võttes arvesse Euroopa Kohtu kohtupraktikat.</p> <p>2. Lõike 1 kohaldamisel kehtestavad liikmesriigid tulemusliku ümberlükatava töösuhte õigusliku eelduse, mis kujutab endast menetluse lihtsustamist platvormitöö tegijate jaoks. Lisaks tagavad liikmesriigid, et kõnealune õiguslik eeldus ei suurenda platvormitöö tegijate või nende esindajate nõuete koormust nende õige tööalase staatuse kindlaksmääramise menetluses.</p> <p>3. Käesolevas artiklis sätestatud õiguslikku eeldust kohaldatakse kõigis asjaomastes haldus- või kohtumenetlustes, kui vaidluse all on platvormitöö tegija õige tööalase staatuse kindlaksmääramine.</p> <p>Õiguslikku eeldust ei kohaldata maksu-, kriminaal- ja sotsiaalkindlustusmenetluste suhtes. Liikmesriigid võivad siiski sellistes menetlustes kohaldada õiguslikku eeldust riigisisese õiguse alusel.</p> <p>4. Platvormitöö tegijatel, ning kooskõlas riigisisese õiguse ja tavaga nende esindajatel, on õigus algatada lõike 3 esimeses lõigus osutatud menetlusi platvormitöö tegija õige tööalase staatuse kindlaksmääramiseks.</p> <p>5. Kui riigi pädev asutus leiab, et platvormitöö tegija võib olla valesti liigitatud, võtab ta kooskõlas riigisisese õiguse ja tavaga asjakohased meetmed või algatab menetlused kõnealuse isiku õige tööalase staatuse kindlaksmääramiseks.</p> <p>6. Lepinguliste suhete puhul, mis on sõlmitud enne 2. detsembrit 2026 ja mis on sel kuupäeval</p>	<p>§ 6. Töösuhete eeldus platvormitöös</p> <p>(1) Platvormitööle kohaldatakse töölepingu seaduse § 1 lõikes 2 sätestatud eeldust töölepingu olemasolu kohta.</p> <p>(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud eeldus ei rakendu, kui platvorm tõendab, et platvormi ja platvormitöö tegija vahel ei ole töösuhet töölepingu seaduse tähenduses</p>	<p>§ 6. Töösuhete eeldus platvormitöös</p> <p>(+) Platvormi ja platvormitöö tegija vahelise lepingule kohaldatakse töölepingu seaduse § 1 lõikest 2 tulenevat eeldust, et tegemist on töölepinguga.</p> <p>~~(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud eeldus ei rakendu, kui platvorm tõendab, et platvormi ja platvormitöö tegija vahel ei ole töösuhet töölepingu seaduse tähenduses.~~</p>	<p>1. Eelnõu § 3 lg 2 kohaselt on platvormitöö selline töö, mida teeb platvormitöö tegija kas vahendajaga sõlmitud lepingu alusel või platvormiga sõlmitud lepingu alusel.</p> <p>2. Direktiivi art 5 lg 1 piirab töösuhete eelduse digitaalse tööplatvormi ja selle platvormi kaudu platvormitöö tegija vahelise lepingulise suhtega. Seega, kui platvormitöö tegija ja platvormi vahel ei ole lepingulist suhet, vaid lepinguline suhe on platvormitöö tegija ja vahendaja vahel, siis direktiivi art 5 kohaselt töölepingu olemasolu eeldus ei kohaldu. Direktiivi on seega eelnõu § 6 lõikes 1 laiendavalt üle võetud.</p> <p>3. Direktiivi art 5 ülevõtmiseks puudub vajadus eelnõu § 6 lg 1 järele, kuna TLS § 1 lg 2 eeldus kehtib ja kohaldub igal juhul, kui inimene teeb teisele isikule tööd, mida tavapäraselt tehakse tasu eest. Ka ilma eelnõu §-ta 6 kohalduks TLS § 1 lg 2 eeldus platvormitööle või igal muul viisil korraldatud tööle.</p> <p>4. Eelnõu § 6 lg 2 regulatiivne vajadus ei ole arusaadav ja vajalik. Kehtivas sõnastuses on säte ebatäpne ning võib viia ebaõigete tõlgendusteni. Kui TLS § 1 lg 2 alusel eeldatakse töölepingu olemasolu, siis see eeldus kohaldub alati. Seaduses mingi õigusliku asjaolu eeldamine tähendab tõendamiskoormuse ümberpööramist. Kui keegi, näiteks töö tellija/tööandja/platvorm vms soovib eelduse ümber lükata, siis peab ta tõendama vastupidist. Ei ole õige seaduses sätestada, et eeldust ümberlükkavate tõendite esitamisel eeldus ei rakendu. Eeldus rakendub, kuid tõendite alusel saab eelduse ümber lükata ja otsustada, et töölepingu eeldamine ei ole olnud õige. Seetõttu tuleks eelnõu § 6 lg 2 tuleks välja jätta kui eksitav ja ebakorrektno säte.</p>

veel kehtivad, kohaldatakse käesolevas artiklis sätestatud õiguslikku eeldust üksnes ajavahemiku suhtes, mis algab kõnealusest kuupäevast.			
--	--	--	--

Direktiiv	Eelnõu	Ettepanek	Selgitus
<p>Artikkel 7 - Piirangud isikuandmete töötlemisel automaatsete seire- või otsustussüsteemide abil</p> <p>1. Digitaalsed tööplatvormid ei tee automaatsete seire- või otsustussüsteemide abil järgmist:</p> <p>a) ei töötle platvormitöö tegija emotsionaalset või psühholoogilist seisundit käsitlevaid isikuandmeid;</p> <p>b) ei töötle eravestlustega seotud isikuandmeid, sealhulgas teabevahetust muude platvormitöö tegijate ja platvormitöö tegijate esindajatega;</p> <p>c) ei kogu platvormitöö tegija isikuandmeid ajal, mil platvormitöö tegija ei paku ega tee platvormitööd;</p> <p>d) ei töötle isikuandmeid, et prognoosida põhiõiguste, sealhulgas ühinemisvabaduse, kollektiivlääbirääkimiste ja kollektiivse tegutsemise õiguse või teavitamise ja konsulteerimise õiguse kasutamist, nagu on sätestatud põhiõiguste hartas;</p> <p>e) ei töötle isikuandmeid, et tuletada isiku rassilist või etnilist päritolu, rändestaatust, poliitilisi vaateid, usulisi või filosoofilisi veendumusi, puuet, tervise seisundit, sealhulgas krooniliste haiguste või HIV staatus, emotsionaalset või psühholoogilist seisundit, ametiühingusse kuulumist, seksuaalelu või seksuaalset sättumust;</p> <p>f) ei töötle platvormitöö tegija mis tahes biomeetrilisi andmeid, nagu need on määratletud määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punktis 14, et teha kindlaks nimetatud isiku identiteet, võrreldes kõnealuseid andmeid andmebaasi salvestatud muude füüsiliste isikute biomeetriliste andmetega.</p> <p>2. Käesolevat artiklit kohaldatakse kõigi platvormitöö tegijate suhtes alates töölevõtmis- või valikuprotsessi algusest.</p> <p>3. Lisaks automaatsetele seire- ja otsustussüsteemidele kohaldatakse käesolevat artiklit ka juhul, kui digitaalsetes tööplatvormides kasutatakse automaatseid süsteeme, mis teevad või toetavad otsuseid, mis ükskõik mis viisil mõjutavad platvormitöö tegijaid.</p>	<p>§ 7. Isikuandmete töötlemise piirangud</p> <p>(1) Platvorm ei või automaatsete seire- ja otsustussüsteemide abil:</p> <p>1) töödelda platvormitöö tegija emotsionaalset või psühholoogilist seisundit käsitlevaid isikuandmeid;</p> <p>2) töödelda platvormitöö tegija eravestlustega seotud isikuandmeid, sealhulgas teabevahetust teiste platvormitöö tegijate ja platvormitöö tegijate esindajatega;</p> <p>3) koguda isikuandmeid ajal, mil platvormitöö tegija ei paku ega tee platvormitööd;</p> <p>4) töödelda isikuandmeid eesmärgiga prognoosida platvormitöö tegija Euroopa Liidu põhiõiguste hartas nimetatud põhiõiguste, sealhulgas ühinemisvabaduse, kollektiivlääbirääkimiste ja kollektiivse tegutsemise õiguse või teavitamise ja konsulteerimise õiguse kasutamist;</p> <p>5) töödelda isikuandmeid eesmärgiga järeldada platvormitöö tegija rassi, etnilist päritolu, rändestaatust, poliitilisi vaateid, usulisi või filosoofilisi veendumusi, puuet, tervise seisundit, ametiühingusse kuulumist, seksuaalelu või seksuaalset sättumust;</p> <p>6) töödelda platvormitöö tegija biomeetrilisi andmeid tema identifitseerimise eesmärgil, võrreldes kõnealuseid andmeid teiste füüsiliste isikute biomeetriliste andmetega.</p> <p>(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohaldatakse ka lepingueelsetel läbirääkimistel või lepingu sõlmimist muul viisil ette valmistades.</p> <p>(3) Käesolevat paragrahvi kohaldatakse ka juhul, kui platvorm kasutab käesoleva seaduse § 3 lõigetes 7 ja 8 nimetatata automaatseid süsteeme, mis teevad või toetavad otsuseid, mis ükskõik mil viisil mõjutavad platvormitöö tegijaid.</p>	<p>§ 7. Isikuandmete töötlemise piirangud</p> <p>(1) Platvorm ei või automaatsete seire- ja otsustussüsteemide või mistahes automaatsete süsteemide, mis teevad või toetavad platvormi otsuseid, mis ükskõik mil viisil mõjutavad platvormitöö tegijaid, abil:</p> <p>1) töödelda platvormitöö tegija emotsionaalset või psühholoogilist seisundit käsitlevaid isikuandmeid;</p> <p>2) töödelda platvormitöö tegija eravestlustega seotud isikuandmeid, sealhulgas teabevahetust teiste platvormitöö tegijate ja platvormitöö tegijate esindajatega;</p> <p>3) koguda isikuandmeid ajal, mil platvormitöö tegija ei paku ega tee platvormitööd;</p> <p>4) töödelda isikuandmeid eesmärgiga prognoosida platvormitöö tegija Euroopa Liidu põhiõiguste hartas nimetatud põhiõiguste, sealhulgas ühinemisvabaduse, kollektiivlääbirääkimiste ja kollektiivse tegutsemise õiguse või teavitamise ja konsulteerimise õiguse kasutamist;</p> <p>5) töödelda isikuandmeid eesmärgiga järeldada platvormitöö tegija rassi, etnilist päritolu, rändestaatust, poliitilisi vaateid, usulisi või filosoofilisi veendumusi, puuet, tervise seisundit, ametiühingusse kuulumist, seksuaalelu või seksuaalset sättumust;</p> <p>6) töödelda platvormitöö tegija biomeetrilisi andmeid tema identifitseerimise eesmärgil, võrreldes kõnealuseid andmeid teiste füüsiliste isikute biomeetriliste andmetega.</p> <p>(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohaldatakse ka platvormitöö tegijaga platvormitöö tegemiseks peetaval lepingueelsetel läbirääkimistel või lepingu sõlmimist muul viisil ette valmistades.</p> <p>~~(3) Käesolevat paragrahvi kohaldatakse ka juhul, kui platvorm kasutab käesoleva seaduse § 3 lõigetes 7 ja 8 nimetatata automaatseid~~</p>	<p>Lõike 1 preambulit tuleks täiendada viitega, et piirangud kohalduvad ka § 7 lõikes 3 kirjeldatud laiemale ringile automaatsetele süsteemidele – ehk mistahes süsteemidele, mis teevad või toetavad platvormi otsuseid. See tagab, et lõike 1 piirangud kehtivad kõigi asjaspepuutuvate automaatsüsteemide suhtes, mitte ainult neile, mis on defineeritud automaatsete seire- ja otsustussüsteemidena.</p> <p>Lõike 2 sõnastust tuleks täpsustada selliselt, et säte hõlmab ka platvormitöö tegijaga peetavaid lepingueelseid läbirääkimisi.</p> <p>Lõige 3 tuleks kustutada, sest vastav täiendus tehakse lõikesse 1.</p>

		süsteeme, mis teevad või toetavad otsuseid, mis ükskõik mil viisil mõjutavad platvormitöö tegijaid.	
--	--	---	--

Direktiiv	Eelnõu	Ettepanek	Selgitus
<p>Artikkel 8 - Andmekaitsealane mõjuhindang</p> <p>1. Isikuandmete töötlemine digitaalse tööplatvormi poolt automaatsete seire- või otsustussüsteemide abil on töötlemisviis, mis võib tõenäoliselt kaasa tuua suure ohu füüsiliste isikute õigustele ja vabadustele määruse (EL) 2016/679 artikli 35 lõike 1 tähenduses. Kui digitaalsed tööplatvormid hindavad kõnealuse artikli kohaselt automaatsetes seire- ja otsustussüsteemides isikuandmete töötlemise mõju platvormitöö tegijate isikuandmete kaitsele, sealhulgas käesoleva direktiivi artiklis 7 sätestatud töötlemise piirangutele, küsivad digitaalsed tööplatvormid, kes tegutsevad määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punktis 7 määratletud vastutavate töötlejatena, platvormitöö tegijate ja nende esindajate seisukohti.</p> <p>2. Digitaalsed tööplatvormid esitavad lõikes 1 osutatud hinnangu tulemused töötajate esindajatele.</p>	<p>§ 8. Andmekaitsealane mõjuhindang</p> <p>(1) Platvorm teeb automaatsete seire- ja otsustussüsteemide kasutamisel Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 04.05.2016, lk 1–88) artiklis 35 sätestatud andmekaitsealase mõjuhindangu, milles hinnatakse ka vastavust käesoleva seaduse §-s 6 sätestatud isikuandmete töötlemise piirangutele.</p> <p>(2) Platvorm küsib mõjuhindangu koostamisel platvormitöö tegijate ja nende esindajate seisukohti ning esitab mõjuhindangu tulemused platvormitöö tegijate esindajatele.</p>	<p>§ 8. Andmekaitsealane mõjuhindang</p> <p>(1) Platvorm teeb automaatsete seire- ja otsustussüsteemide kasutamisel Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 04.05.2016, lk 1–88) artiklis 35 sätestatud andmekaitsealase mõjuhindangu, milles hinnatakse ka vastavust käesoleva seaduse §-s 8 sätestatud isikuandmete töötlemise piirangutele.</p> <p>(2) Platvorm küsib mõjuhindangu koostamisel platvormitöö tegijate ja nende esindajate seisukohti ning esitab mõjuhindangu tulemused platvormitöötegijate esindajatele ja platvormitöö tegijate esindajatele seoses platvormitöö tegijate isikuandmete kaitsega.</p> <p>Rakendussäte:</p> <p>§ X. Andmekaitsealase mõjuhindangu tegemine</p> <p>Platvormid, mis seaduse jõustumise kuupäeval juba kasutavad automatiseeritud jälgimis- või otsustussüsteeme, millele ei ole varem tehtud andmekaitsealast mõjuhindangut, peavad täitma § 9 lõikes 1 sätestatud nõude 12 kuu jooksul alates seaduse jõustumisest.</p>	<p>Lõikes 2 on kehtestatud platvormile kohustus esitada mõjuhindangu tulemused platvormitöö tegijate esindajatele. Direktiivi art 8 lg 2 paneb platvormile kohustuse esitada tulemused töötajate esindajatele (<i>Arbeitnehmervertretern</i>). Direktiivi art 15 laiendab platvormitöö tegijate esindajate õigusi ainult seoses isikuandmete kaitsega.</p> <p>Andmekaitsealase mõjuhindangu tegemine on aeganõudev tegevus. Selleks tuleks ette näha rakendussäte, et käesoleva seaduse jõustumisega kohalduv andmekaitsealase mõjuhindangu tegemise kohustus on 12 kuu jooksul seaduse jõustumisest. Selline säte loob platvormile vajaliku selguse.</p>

Direktiiv	Eelnõu	Ettepanek	Selgitus
<p>Artikkel 9 - Automaatsete seire- ja otsustussüsteemide läbipaistvus</p> <p>1. Liikmesriigid nõuavad, et digitaalsed tööplatvormid teavitaksid platvormitöö tegijaid, platvormitöötajate esindajad ja taotluse korral riigi pädevaid asutusi automaatsete seire- ja otsustussüsteemide kasutamisest.</p> <p>See teave hõlmab järgmist:</p> <p>a) automaatsete seiresüsteemide puhul:</p> <p>i) asjaolu, et selliseid süsteeme kasutatakse või et need võetakse kasutusele;</p> <p>ii) selliste süsteemide poolt kontrollitavate, seiratavate või hinnatavate andmete ja tegevuste kategooriad, sealhulgas teenusesaajate hinnangud;</p> <p>iii) seire eesmärk ja kuidas süsteem seda seiret teeb;</p> <p>iv) sellistes süsteemides töödeldavate isikuandmete vastuvõtjad või vastuvõtjate kategooriad ning selliste isikuandmete mis tahes edastamine või üleandmine, sealhulgas kontsernisisesele;</p> <p>b) automaatsete otsustussüsteemide puhul:</p> <p>i) asjaolu, et selliseid süsteeme kasutatakse või et need võetakse kasutusele;</p> <p>ii) selliste süsteemidega tehtavate või toetatavate otsuste kategooriad;</p> <p>iii) andmete kategooriad ja peamised parameetrid, mida sellistes süsteemides arvesse võetakse, ja nende peamiste parameetrite suhteline tähtsus automaatsete otsuste tegemisel, sealhulgas viis, kuidas platvormitöö tegija isikuandmed või käitumine otsuseid mõjutavad;</p> <p>iv) kui tehakse otsused peatada või sulgeda platvormitöö tegija konto või kehtestada sellele piirangud või keelduda tehtud töö eest tasu maksmisest, samuti otsuste puhul, mis puudutavad nende lepingulist staatust, või mis tahes muu samaväärse või kahjuliku mõjuga otsuste puhul – selliste otsuste põhjused;</p> <p>c) igat liiki otsused, mida teevad või toetavad automaatsed otsustussüsteemid, mis mõjutavad platvormitöö tegijaid mis tahes viisil.</p> <p>2. Digitaalsed tööplatvormid esitavad lõikes 1 osutatud teabe kirjaliku dokumendina, mis võib olla elektrooniline. Teave esitatakse läbipaistval,</p>	<p>§ 9. Automaatsete süsteemide kasutamisest teavitamine</p> <p>(1) Platvorm esitab platvormitöö tegijatele ja nende esindajatele käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 nimetatud teabe kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis arusaadaval ja hõlpsasti kättesaadaval kujul.</p> <p>(2) Automaatsete seiresüsteemide kasutamise korral esitab platvorm järgmise teabe:</p> <p>1) asjaolu, et selliseid süsteeme kasutatakse või need võetakse kasutusele;</p> <p>2) süsteemide kontrollitavate, seiratavate või hinnatavate andmete ja tegevuste kategooriad ning teenusesaajate hinnangud;</p> <p>3) seire eesmärk ja viis, kuidas süsteem seiret teeb;</p> <p>4) süsteemides töödeldavate isikuandmete vastuvõtjad või vastuvõtjate kategooriad ning isikuandmete mis tahes edastamine või üleandmine, sealhulgas kontserni sees.</p> <p>(3) Automaatsete otsustussüsteemide kasutamise korral esitab platvorm järgmise teabe:</p> <p>1) asjaolu, et selliseid süsteeme kasutatakse või need võetakse kasutusele;</p> <p>2) süsteemide tehtavate või toetatavate otsuste kategooriad;</p> <p>3) andmete kategooriad ja peamised parameetrid, mida süsteemis arvesse võetakse, ning peamiste parameetrite suhteline tähtsus automaatsete otsuste tegemisel, sealhulgas viis, kuidas platvormitöö tegija isikuandmed või käitumine otsuseid mõjutavad;</p> <p>4) otsuste põhjused, mis puudutavad platvormitöö tegijate konto piiramist, peatamist või sulgemist, tasu maksmisest keeldumist, lepingulist staatust või muid samaväärse või kahjuliku mõjuga otsuseid.</p> <p>(4) Kui platvorm kasutab käesoleva seaduse § 3 lõigetes 7 ja 8 nimetatata automaatseid süsteeme, esitab platvorm teabe igat liiki otsuste kohta, mida teevad või toetavad</p>	<p>§ 9. Automaatsete süsteemide kasutamisest teavitamine</p> <p>(1) Platvorm esitab platvormitöö tegijatele lõikes 5 sätestatud juhtudel ja platvormitöötajate esindajatele lõikes 6 sätestatud juhtudel käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 nimetatud teabe kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis arusaadaval ja hõlpsasti kättesaadaval kujul.</p> <p>(2) Automaatsete seiresüsteemide kasutamise korral esitab platvorm järgmise teabe:</p> <p>1) asjaolu, et selliseid süsteeme kasutatakse või need võetakse kasutusele;</p> <p>2) süsteemide kontrollitavate, seiratavate või hinnatavate andmete ja tegevuste kategooriad ning teenusesaajate hinnangud;</p> <p>3) seire eesmärk ja viis, kuidas süsteem seiret teeb;</p> <p>4) süsteemides töödeldavate isikuandmete vastuvõtjad või vastuvõtjate kategooriad ning isikuandmete mis tahes edastamine või üleandmine, sealhulgas kontserni sees.</p> <p>(3) Automaatsete otsustussüsteemide kasutamise korral esitab platvorm järgmise teabe:</p> <p>1) asjaolu, et selliseid süsteeme kasutatakse või need võetakse kasutusele;</p> <p>2) süsteemide tehtavate või toetatavate otsuste kategooriad;</p> <p>3) andmete kategooriad ja peamised parameetrid, mida süsteemis arvesse võetakse, ning peamiste parameetrite suhteline tähtsus automaatsete otsuste tegemisel, sealhulgas viis, kuidas platvormitöö tegija isikuandmed või käitumine otsuseid mõjutavad;</p> <p>4) otsuste põhjused, mis puudutavad platvormitöö tegijate konto piiramist, peatamist või sulgemist, tasu maksmisest keeldumist, lepingulist staatust või muid samaväärse või kahjuliku mõjuga otsuseid.</p> <p>(4) Kui platvorm kasutab käesoleva seaduse § 3 lõigetes 7 ja 8 nimetatata automaatseid süsteeme, esitab platvorm teabe <u>otsuste kategooriate kohta</u>, mida teevad või toetavad automaatsed süsteemid ning mis mõjutavad platvormitöö tegijaid mis tahes viisil.</p>	<p>Lg 1 loetavuse ja arusaamise parandamiseks tuleks teha viide, et lg-tes 2-4 nimetatud teave tuleb anda ainult lg-tes 5 ja 6 nimetatud juhtudel. Vastasel juhul võib jääda mulje, et lg 1 näeb ette eraldi iseseisva teabe esitamise kohustuse, millele lisanduvad lg-tes 5 ja 6 ette nähtud teabe andmise kohustused. Direktiiv sellist tõlgendust ei toeta.</p> <p>Eelnõu § 9 lg 1 preambul ja lg 6 on direktiivi ülevõtmisel olnud laiendavad, sest panevad teabe andmise kohustuse platvormitöö tegija esindajatele, kuid direktiivi sätestab kohustuse esitada teave platvormitöötajate esindajale. Direktiivi art 15 laiendab platvormitöötajate esindajate õigused platvormitöö tegijate esindajatele ainult seoses isikuandmete kaitsega</p> <p>Lg 3 p-s 4 on kirjas, et otsustussüsteemi kohta tuleb esitada otsuste põhjused. Direktiivi art 9 lg 1 punkti b (IV) seevastu on kitsam ja abstraktsem. Esitada tuleb otsuse põhjused (Die Grunden; the grounds for decisions). Art 9 lg 1 punkti b (IV) konteksti ja (tõenäolist) eesmärki arvestades tähendab „põhjus“ abstraktset ja konkreetset olukorrast lahutatud selgitust selle kohta, miks mingi otsus algoritmi poolt tehakse. „Otsuse põhjendus“ tähendaks aga iga konkreetse otsuse põhjendamist konkreetselt selle olukorra kohta käivate eluliste asjaoludega. Vt ka direktiivi art 11, mis reguleerib põhjenduste esitamist.</p> <p>Lg 4 on lisatud art 9 lg 1 punkti c ülevõtmiseks. Eestikeelse direktiivi tõlge on ebaõnnestunud. Saksa keelses ja inglise keelses direktiivis nõutakse otsuste kategooriate esitamist, mitte teavet igat liiki otsuste kohta. Saksa keeles: <i>alle Kategorien von Entscheidungen</i>. Inglise keeles: <i>all categories of decision</i>. Teave esitamine otsuste kategooria kohta on üldisem, kui teave igat liiki otsuste kohta, mida muud automaatsed süsteemid teevad või mille tegemist toetavad.</p> <p>Lõike 7 sõnastus on probleemne kahes aspektis. Esiteks viitab see „töölesoovijale“, mis seondub</p>

<p>arusaadaval ja kergesti kättesaadaval kujul, kasutades selget ja lihtsat keelt.</p> <p>3. Digitaalsed tööplatvormid annavad platvormitöö tegijatele kokkuvõtlikku lõikes 1 osutatud teavet neid, ja kui see on kohaldatav, nende töötingimusi otseselt mõjutavate süsteemide ja nende omaduste kohta</p> <ol style="list-style-type: none"> hiljemalt esimesel tööpäeval; enne töötingimusi, töökorraldust või töötulemuste seiramist mõjutavate muudatuste sisseviimist, ja igal ajal nende taotluse korral. <p>Platvormitöö tegija taotluse korral esitavad digitaalsed tööplatvormid neile ka põhjalikku ja üksikasjalikku lõikes 1 osutatud teavet kõigi asjaomaste süsteemide ja nende omaduste kohta.</p> <p>4. Digitaalsed tööplatvormid annavad töötajate esindajatele põhjalikku ja üksikasjalikku lõikes 1 osutatud teavet kõigi asjaomaste süsteemide ja nende omaduste kohta. Nad esitavad selle teabe</p> <ol style="list-style-type: none"> enne nende süsteemide kasutamist; enne töötingimusi, töökorraldust või töötulemuste seiramist mõjutavate muudatuste sisseviimist, ja igal ajal nende taotluse korral. <p>Digitaalsed tööplatvormid esitavad riigi pädevatele asutustele põhjalikku ja üksikasjalikku lõikes 1 osutatud teavet igal ajal nende taotluse korral.</p> <p>5. Digitaalsed tööplatvormid esitavad lõikes 1 osutatud teabe isikutele, kes läbivad töölevõtmis- või valikuprotsessi. Teave esitatakse kooskõlas lõikega 2, see on kokkuvõtlik ja seotud üksnes kõnealusel protsessis kasutatavate automaatsete seire- või otsustussüsteemidega ning esitatakse enne töölevõtmis- või valikuprotsessi algust.</p> <p>6. Platvormitöö tegijatel on õigus nende töö käigus digitaalse tööplatvormi automaatsetes seire- ja otsustussüsteemides loodud isikuandmete, sealhulgas arvamuste ja hinnangute ülekandmisele Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 artiklis 20 sätestatud korras. Ülekandmise hõlbustamiseks tagab platvorm tasuta vahendid ning edastab platvormitöö tegija taotlusel andmed otse kolmandale isikule.</p>	<p>automaatsed süsteemid ning mis mõjutavad platvormitöö tegijaid mis tahes viisil.</p> <p>(5) Platvorm esitab käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 sätestatud kokkuvõtliku teabe platvormitöö tegijale üksnes tema töötingimusi otseselt mõjutavate automaatsete süsteemide ja nende omaduste kohta:</p> <ol style="list-style-type: none"> hiljemalt esimesel tööpäeval; enne platvormitöö tingimusi, töökorraldust või tulemuste seiramist mõjutavate muudatuste tegemist ja platvormitöö tegija nõudmise korral. <p>(6) Platvorm esitab käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 sätestatud üksikasjaliku teabe kõigi asjakohaste süsteemide ja nende omaduste kohta:</p> <ol style="list-style-type: none"> platvormitöö tegijale tema nõudmise korral; platvormitöö tegijate esindajatele enne süsteemide kasutuselevõttu, enne platvormitöö tingimusi, töökorraldust või tulemuste seiramist mõjutavate muudatuste tegemist ja nende nõudmise korral; Tööinspeksioonile või Andmekaitse Inspeksioonile nende nõudmise korral. <p>(7) Lepingueelsetel läbirääkimistel või lepingu sõlmimisel muul viisil ette valmistades esitab platvorm tölesoojijale enne protsessi algust kokkuvõtliku teabe selles protsessis kasutatavate automaatsete seire- ja otsustussüsteemide kohta.</p> <p>(8) Platvormitöö tegijatel on õigus platvormitöö käigus automaatsetes seire- ja otsustussüsteemides loodud isikuandmete, sealhulgas arvamuste ja hinnangute ülekandmisele Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 artiklis 20 sätestatud korras. Ülekandmise hõlbustamiseks tagab platvorm tasuta vahendid ning edastab platvormitöö tegija taotlusel andmed otse kolmandale isikule.</p>	<p>(5) Platvorm esitab käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 sätestatud kokkuvõtliku teabe platvormitöö tegijale üksnes tema töötingimusi otseselt mõjutavate automaatsete süsteemide ja nende omaduste kohta:</p> <ol style="list-style-type: none"> hiljemalt esimesel tööpäeval; enne platvormitöö tingimusi, töökorraldust või tulemuste seiramist mõjutavate muudatuste tegemist ja platvormitöö tegija nõudmise korral. <p>(6) Platvorm esitab käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 sätestatud üksikasjaliku teabe platvormitöötajate esindajale kõigi asjakohaste süsteemide ja nende omaduste kohta:</p> <ol style="list-style-type: none"> platvormitöö tegijale tema nõudmise korral; enne süsteemide kasutuselevõttu, enne platvormitöö tingimusi, töökorraldust või tulemuste seiramist mõjutavate muudatuste tegemist ja nende nõudmise korral; Tööinspeksioonile või Andmekaitse Inspeksioonile nende nõudmise korral. <p>(7) Lepingueelsetel läbirääkimistel või lepingu sõlmimisel muul viisil ette valmistades esitab platvorm kooskõlas lõikega 5 enne protsessi algust isikule kokkuvõtliku teabe lepingueelsete läbirääkimiste või lepingu sõlmimise ettevalmistamise protsessis kasutatavate automaatsete seire- ja otsustussüsteemide kohta.</p> <p>(8) Platvorm esitab käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 6 sätestatud teabe platvormitöö tegijate esindajale osas, milles teave seondub platvormitöö tegijate isikuandmete kaitsega.</p> <p>(9) Platvormitöö tegijatel on õigus platvormitöö käigus automaatsetes seire- ja otsustussüsteemides loodud isikuandmete, sealhulgas arvamuste ja hinnangute ülekandmisele Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 artiklis 20 sätestatud korras. Ülekandmise hõlbustamiseks tagab platvorm tasuta vahendid ning edastab platvormitöö tegija taotlusel andmed otse kolmandale isikule. Platvorm anonüümistab teenuse saajate isikuandmed nii, et andmetest ei ole võimalik teenuse saajat tuvastada.</p>	<p>töölepinguga jne. Direktiiv seevastu (art 9 lg 5) kasutab üldist terminit „isik“. Teine probleem seondub sellega, et lg 7 sõnastusest ei ole võimalik järeldada, millist protsessi on peetud silmas sõnaga „selles“. Direktiivi art 9 lg 5 sõnastusest tuleneb, et silmas on peetud töölevõtmise või lepingu sõlmimise protsessi. Sõnastust on täpsustatud.</p> <p>Lg 8. Juhindudes direktiivi art 15 tuleks lisada lg 8, et platvormitöö tegijate esindajad saavad lg 2 ja lg 3 ning lg 6 andmed ainult seonduvalt isikuandmete kaitsega.</p> <p>Lg 9 täiendada uue lausega, mis toob selgelt esile määruse (EL) 2016/679 art 20 regulatsiooni, et isik saab ainult teada puuduvad andmed (Art 20 lg 1 „Andmesubjekt on õigus saada teda puudutavaid isikuandmeid“). Teenuse saajate ja ülejäänud isikute andmed anonüümiseeritakse.</p> <p>Seletuskirja täiendamine:</p> <p>A) Seletuskirjas tuleks täpsustada „peamiste parameetrite“ mõistet § 10 lõike 3 punktis 3. Selgitada tuleb, et kohustus avalikustada „peamised parameetrid ja nende suhteline olulisus“ tähendab platvormi kohustust kirjeldada:</p> <ul style="list-style-type: none"> — milliseid <i>asjaolude kategooriaid</i> otsustusprotsessis arvesse võetakse ning — milline on nende <i>üldine suhteline tähtsus</i> tulemuste kujunemisel. <p>See ei hõlma süsteemi täieliku tehnilise spetsifikatsiooni, kaalutegurite, lähtekoodi ega algoritmilise arhitektuuri avalikustamist. Nõude täitmise piisavuse kriteeriumiks on see, kas esitatud teave võimaldab platvormitööd tegeval isikul mõista, kuidas tema andmed ja käitumine neid mõjutavaid otsuseid kujundavad, ning see peab olema esitatud selges ja arusaadavas keeles.</p> <p>Ekspertühma aruanne (lk 49) kinnitab, et „peamised parameetrid“ võivad olla nii kvantitatiivsed kui ka kvalitatiivsed ning toob sõidujagamise sektorist näiteid — kliendist kaugus, varasemad hinnangud, sõiduki tüüp, sõidustiil — mis on kategooria alased kirjeldajad, mitte algoritmilised spetsifikatsioonid. Komisjon on viidanud ka</p>
--	--	--	--

			<p>digitaalteenuste määruse artikli 27 sõnastusele kui analoogselle regulatsioonile, mida on tõlgendatud kui sisulist, kuid mitte ammendavat parameetrite avalikustamise kohustust. Täpsustus on vajalik, et oleks üheselt arusaadav, et § 10 ei nõua täielikku algoritmi avalikustamist, mis oleks vastuolus ärisaladuse kaitsega ja ületaks direktiivi miinimumnõudeid.</p> <p>B) Kohustus esitada teavet enne „töötamistingimusi, töökorraldust või töösoorituse jälgimist mõjutavaid muudatusi“ kohaldub üksnes muudatustele, mis oluliselt muudavad kasutatavate andmekategooriate koosseisu, tehtavate otsuste iseloomu või parameetreid, mille alusel tulemused määratakse. See kohustus ei laiene rutiinsetele tehnilistele uuendustele, olemasolevate parameetrite piires toimuvatele mudelite ümberõpetamistele, A/B-testimisele funktsioonide osas, mis ei mõjuta töötamistingimusi, ega järkjärgulisele optimeerimisele, mis ei muuda süsteemi otsustust loovate elementide kategoorilist iseloomu. Materiaalset muutust puudutava muudatuse jõustumisele mõistlikult eelnev etteatamisaeg vastab direktiivis nõutud ette teatamise kriteeriumile — direktiiv ei sätesta fikseeritud tähtaega ning standardiks peaks olema, et platvormitööd tegev isik saab muudatuse sisust aru enne, kui see teda mõjutama hakkab</p>
Direktiiv	Eelnõu	Ettepanek	Selgitus
<p>Artikkel 10 - Automaatsete seire- ja otsustussüsteemide inimjärelvalve</p> <p>1. Liikmesriigid tagavad, et digitaalsed tööplatvormid teevad järelvalvet selle üle, milline on automaatsete seire- ja otsustussüsteemide tehtavate või toetatavate üksikotsuste mõju platvormitöö tegijatele, sealhulgas kohaldatavuse korral nende töötingimustele ja võrdsele kohtlemisele töökohal, ning hindavad seda töötajate esindajate osalusel korrapäraselt ja igal juhul iga kahe aasta järel.</p> <p>2. Liikmesriigid nõuavad, et digitaalsed tööplatvormid tagaksid piisavad inimressursid tulemusliku järelvalve tegemiseks automaatsete</p>	<p>§ 10. Automaatsete süsteemide inimjärelvalve</p> <p> (1) Platvorm tagab järjepideva inimjärelvalve automaatsete seire- ja otsustussüsteemide tehtavate või toetatavate üksikotsuste mõju üle platvormitöö tegijatele, sealhulgas nende töötingimustele ja võrdsele kohtlemisele töökohal.</p> <p>(2) Platvorm teeb käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud inimjärelvalvet platvormitöötajate esindajate osalusel korrapäraselt kuid vähemalt kord iga kahe aasta jooksul, korraldades asjakohase hindamise.</p>	<p>§ 10. Automaatsete süsteemide inimjärelvalve</p> <p>(1) Platvorm teeb järjepidevat inimjärelvalvet automaatsete seire- ja otsustussüsteemide tehtavate või toetatavate üksikotsuste mõju üle platvormitöö tegijatele, sealhulgas nende töötingimustele ja võrdsele kohtlemisele töökohal.</p> <p>(2) Platvorm hindab platvormitöötajate esindajate osalusel korrapäraselt, kuid vähemalt iga kahe aasta jooksul, automaatsete seire- ja otsustussüsteemide tehtavate või toetatavate üksikotsuste mõju platvormitöö tegijatele.</p> <p>(3) Platvorm tagab käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud inimjärelvalve tegijate või mõju</p>	<p>Direktiivi art 10 sisaldab kahte erinevat kohustust: (1) järjepidevat järelvalvet automaatsete seire- ja otsustussüsteemide teeteava otsuste mõju üle ning (2) korrapäraselt, kuid igal juhul kahe aasta jooksul toimuvat otsuste mõju hindamist. Sellist vahetegu eelnõu § 10 ei sisalda. Vt ka põhjenduspunkt 47: “Seepärast peaksid digitaalsed tööplatvormid tagama inimjärelvalve ning korrapäraselt ja igal juhul iga kahe aasta järel hindama automaatsete seire- või otsustussüsteemide poolt tehtud või toetatud üksikotsuste mõju platvormitöö tegijatele,...”.</p>

<p>seire- või otsustusüsteemide tehtavate või toetatavate üksikotsuste mõju üle ja selle hindamiseks. Isikutel, kellele digitaalne tööplatvorm on teinud ülesandeks järelevalve ja hindamise, peab olema selle ülesande täitmiseks vajalik pädevus, väljaõpe ja volitus, sealhulgas automaatsete otsuste tühistamiseks. Kõnealuseid isikuid kaitstakse nende ülesannete täitmisel töölt vabastamise või sellega samaväärse meetme, distsiplinaarmeetmete ja muu ebasoodsa kohtlemise eest.</p> <p>3. Kui lõikes 1 osutatud järelevalve või hindamise käigus tuvastatakse, et automaatsete seire- või otsustusüsteemide kasutamisel esineb töökohal suur diskrimineerimise oht, või leitakse, et automaatsete seire- või otsustusüsteemidega tehtud või toetatud üksikotsustega on rikutud platvormitöö tegija õigusi, võtab digitaalne tööplatvorm vajalikud meetmed, sealhulgas muudab asjakohasel juhul automaatset seire- või otsustusüsteemi või lõpetab selle kasutamise, et selliseid otsuseid tulevikus vältida.</p> <p>4. Teave lõike 1 kohase hindamise kohta edastatakse platvormitöötajate esindajatele. Digitaalsed tööplatvormid teevad kõnealuse teabe taotluse korral kättesaadavaks ka platvormitöö tegijatele ja riigi pädevatele asutustele.</p> <p>5. Kõik otsused platvormitöö tegija lepingulise suhte või konto peatamise või lõpetamise või sellele piirangute kehtestamise kohta või kõik muud samaväärse kahjuliku mõjuga otsused teeb inimene</p>	<p>(3) Platvorm tagab käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud inimjärelevalve tegijate ja mõju hindajate pädevuse, väljaõppe ja volitused, sealhulgas automaatsete otsuste tühistamiseks.</p> <p>(4) Kui inimjärelevalve või hindamise käigus ilmneb, et automaatsete seire- ja otsustusüsteemide kasutamisel esineb töö diskrimineerimise risk, või tuvastatakse, et automaatse seire- või otsustusüsteemi tehtud või toetatud üksikotsustega on rikutud platvormitöö tegija õigusi, võtab platvorm meetmed selliste olukordade ärahoidmiseks, eelkõige muudab automaatset süsteemi või lõpetab selle kasutamise.</p> <p>(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud hindamise tulemused edastatakse platvormitöö tegijate esindajatele ning nõudmise korral ka platvormitöö tegijatele, Tööinspeksioonile ja Andmekaitse Inspeksioonile.</p> <p>(6) Otsused platvormitöö tegija lepingulise suhte või konto peatamise, lõpetamise või kontole piirangute kehtestamise kohta ja muud samaväärse kahjuliku mõjuga otsused teeb inimene ning nende tegemine üksnes automaatse süsteemiga on keelatud.</p>	<p>hindajate pädevuse, väljaõppe ja õigused, sealhulgas automaatsete otsuste tühistamiseks.</p> <p>(4) Kui inimjärelevalve või hindamise käigus ilmneb, et automaatsete seire- ja otsustusüsteemide kasutamisel esineb platvormitöö tegemisel diskrimineerimise risk, või tuvastatakse, et automaatse seire- või otsustusüsteemi tehtud või toetatud üksikotsustega on rikutud platvormitöö tegija õigusi, võtab platvorm meetmed selliste olukordade ärahoidmiseks, eelkõige muudab automaatset süsteemi või lõpetab selle kasutamise.</p> <p>(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud hindamise tulemused edastatakse platvormitöötajate esindajale ning nõudmise korral ka platvormitöö tegijatele, Tööinspeksioonile ja Andmekaitse Inspeksioonile. Platvormitöö tegijate esindajatele esitatakse käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud hindamise tulemused seoses platvormitöö tegijate isikuandmete kaitsega.</p> <p>(6) Otsused platvormitöö tegija lepingulise suhte või konto peatamise, lõpetamise või kontole piirangute kehtestamise kohta ja muud samaväärse kahjuliku mõjuga otsused teeb inimene ning nende tegemine üksnes automaatse süsteemiga on keelatud. Kui otsuse tegemisega viivitamisel esineb oht platvormitöö tegijale, teenuse saajale või kolmandale isikule kahju tekkimiseks, on automaatsetel süsteemidel õigus teha otsus konto peatamiseks või muu sarnase mõjuga otsus, mille ajaline kestus on kuni kaks päeva. Inimesel tuleb selline otsus viivitamatult üle vaadata.</p>	<p>Eelnõu § 11 lg 1 peaks jääma reguleerima inimjärelevalvet ja lg 2 peaks kohalduma mõju hindamisele. Vastavad muudatused tuleks teha ka lg-s 3.</p> <p>Lõikes 3 on kasutatud terminit „volitused“, aga see tähendab tsiviilseadustiku üldosa seaduse kohaselt kirjalikku esindusõigust. Täpsem ja õigem termin oleks „õigused“.</p> <p>Lõike 5 kohaselt tuleb tulemused edastada platvormitöö <i>tegijate</i> esindajale. Kuid direktiivi art 10 lg 4 kohaselt tuleb esitada platvormitöötajate esindajale. Selliselt on sõnastatud ka eelnõu § 11 lg 2. Tulemuste esitamine tuleb piirata platvormitöö tegijate esindajatega. Tulenevalt art 15 nõudest tuleb laiendada tulemuste esitamist isikuandmete osas ka platvormitöö tegijate esindajatele.</p> <p>§ 11 lg 6 keelab olulise mõjuga otsuste tegemise automatiseeritud süsteemide kaudu. Siiski on see teatud juhtudel vajalik, et vältida süsteemseid pettuseid, ohtlike olukordi jne. Sellisel juhul võib ollainimese poolt otsuse tegemine liiga aeganõudev ja viivitusega kaasnev oht liiga suur. Inimese kohustuseks peaks jääma otsus hiljem üle vaadata. Selle jaoks on välja pakutud lg 6 täiendamine selliselt, et ohu korral teeb otsuseid ikkagi automatiseeritud süsteem, aga inimene vaatab need viivitamata läbi.</p> <p>Seletuskirja täiendamine</p> <p>§ 10 lg-s 1 sätestatud „pideva inimjärelevalve“ nõue kehtestab <i>human-on-the-loop</i> standardi — see tähendab, et järelevalvega volitatud isikud jälgivad pidevalt automatiseeritud jälgimis- ja otsustusüsteemide poolt või nende toel tehtavate otsuste üldist mõju platvormitööd tegevatele isikutele ning sellised volitatud isikud sekkuksid juhul, kui tuvastatakse riskid või rikkumised. See nõue ei tähenda <i>human-in-the-loop</i> standardi kehtestamist, mis eeldaks, et iga üksik automatiseeritud otsus tuleks enne jõustumist inimese poolt kinnitada või heaks kiita.</p>
---	--	---	---

			<p>Komisjon kinnitas eksperdirühma aruandes (jaanuar 2026, lk 53–54), et „järelvalvenõue ei eelda kõigi otsuste valideerimist ega heakskiitmist („<i>human-in-the-loop</i>“), vaid nende üldise mõju jälgimist ja vajaduse korral sekkumist („<i>human-on-the-loop</i>“).“ See eristus on § 11 rakendatavuse seisukohalt hädavajalik: <i>human-in-the-loop</i> tõlgendus muudaks reaajas toimiva algoritmilise juhtimise — sh väljakutsete edastamise, hinnakujunduse ja saadavuse sobitamise — praktiliselt võimatuks, kuna sellised süsteemid töötlevad minutis tuhandeid üksikotsuseid. <i>Human-on-the-loop</i> standard tagab direktiivi eesmärgi — automatiseeritud süsteemide süsteemse mõju üle sisulise inimvastutuse olemasolu — ilma et see nõuaks üksikute operatiivsete otsuste eelnevat inimlikku kooskõlastamist.</p>
--	--	--	--

Direktiiv	Eelnõ	Ettepanek	Selgitus
<p>Artikkel 11 - Läbivaatamine inimese poolt</p> <p>1. Liikmesriigid tagavad, et platvormitöö tegijatel on õigus saada põhjendamatu viivituseta digitaalselt tööplatvormilt suuliselt või kirjalikke selgitusi iga automaatse otsustussüsteemi tehtud või toetatud otsuse kohta. Selgitus esitatakse läbipaistval ja arusaadaval viisil, kasutades selget ja lihtsat keelt. Liikmesriigid tagavad, et digitaalsed tööplatvormid võimaldavad platvormitöö tegijatel võtta ühendust digitaalse tööplatvormi määratud kontaktisikuga, et arutada ja selgitada otsuse tegemiseni viinud fakte, asjaolusid ja põhjuseid. Digitaalsed tööplatvormid tagavad, et sellistel kontaktisikutel on nimetatud ülesande täitmiseks vajalik pädevus, väljaõpe ja volitus. Digitaalsed tööplatvormid esitavad platvormitöö tegijale kirjaliku põhjenduse kõigi automaatse otsustussüsteemi tehtud või toetatud otsuste kohta peatada või lõpetada platvormitöö tegija konto või kehtestada sellele piirangud, kõigi otsuste kohta keelduda tasu maksmisest platvormitöö tegija tehtud töö eest, kõigi otsuste kohta, mis puudutavad platvormitöö tegija lepingulist staatust, kõigi sarnase mõjuga otsuste kohta ja kõigi otsuste kohta, mis mõjutavad töösuhte või muude lepinguliste suhete olulisi aspekte, tehes seda põhjendamatu viivituseta ja hiljemalt selliste otsuste jõustumise kuupäeval.</p> <p>2. Platvormitöö tegijatel ja kooskõlas riigisisese õiguse või tavaga nende nimel tegutsevatel platvormitöö tegijate esindajatel on õigus taotleda digitaalselt tööplatvormilt lõikes 1 osutatud otsuste läbivaatamist. Digitaalne tööplatvorm vastab sellisele taotlusele, andes platvormitöö tegijale piisavalt täpse ja asjakohaselt põhjendatud vastuse kirjaliku dokumendina, mis võib olla elektrooniline, põhjendamatu viivituseta ja igal juhul kahe nädala jooksul alates taotluse saamisest.</p> <p>3. Kui lõikes 1 osutatud otsusega rikutakse platvormitöö tegija õigusi, parandab digitaalne tööplatvorm kõnealuse otsuse viivitamata ja igal juhul kahe nädala jooksul pärast otsuse vastuvõtmist. Kui selline parandamine ei ole võimalik, pakub digitaalne tööplatvorm tekitatud</p>	<p>§ 11. Automaatsete otsuste selgitamine, läbivaatamine ja parandamine inimese poolt</p> <p>(1) Platvormitöö tegija nõudmise korral esitab platvorm selgituse automaatse süsteemi tehtud või toetatud otsuse kohta. Selgitus esitatakse viivitamata kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis selgel ja arusaadaval viisil. Platvorm tagab, et platvormitöö tegijal on võimalus võtta otsuse tegemiseni viinud faktide, asjaolude ja põhjuste selgitamiseks ühendust pädeva, väljaõppinud ja vajalike volitustega kontaktisikuga.</p> <p>(2) Platvorm esitab platvormitöö tegijale viivitamata, kuid hiljemalt otsuse jõustumise kuupäeval kirjaliku põhjenduse kõigi automaatsete otsustussüsteemi tehtud või toetatud otsuste kohta, mis käsitlevad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) platvormitöö tegija konto piiramist, peatamist või sulgemist; 2) tasu maksmisest keeldumist tehtud platvormitöö eest; 3) platvormitöö tegija lepingulist staatust; 4) muid punktides 1–3 nimetatud otsustega samaväärset kahjulikku mõju omavaid otsuseid või otsuseid, mis mõjutavad töösuhte või muude lepinguliste suhete olulisi aspekte. <p>(3) Platvormitöö tegijal ja tema esindajal on õigus taotleda käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud otsuste läbivaatamist. Platvorm vastab taotlusele 14 kalendripäeva jooksul taotluse saamisest arvates kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ning esitab vastuses täpsed ja asjakohased põhjendused.</p> <p>(4) Kui käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud automaatse süsteemi tehtud või toetatud otsused rikuvad platvormitöö tegija õigusi, parandab platvorm otsuse viivitamata, kuid hiljemalt 14. kalendripäeval. Kui otsust ei ole võimalik parandada, hüvitab platvorm tekitatud kahju ning võtab meetmed selliste olukordade vältimiseks, eelkõige muudab automaatset otsustusprotsessi või lõpetab selle kasutamise.</p> <p>(5) Käesolevat paragrahvi ei kohaldata platvormitöö tegijatele, kes on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/1150,</p>	<p>§ 11. Automaatsete otsuste selgitamine, läbivaatamine ja parandamine inimese poolt</p> <p>(1) Platvormitöö tegija nõudmise korral esitab platvorm selgituse automaatse süsteemi tehtud või toetatud otsuse kohta. Selgitus esitatakse viivitamata suuliselt või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis selgel ja arusaadaval viisil. Platvorm tagab, et platvormitöö tegijal on võimalus võtta otsuse tegemiseni viinud faktide, asjaolude ja põhjuste selgitamiseks ühendust pädeva, väljaõppinud ja vajalike õigustega kontaktisikuga.</p> <p>(2) Platvorm esitab platvormitöö tegijale viivitamata, kuid hiljemalt otsuse jõustumise kuupäeval kirjaliku põhjenduse kõigi automaatsete otsustussüsteemi tehtud või toetatud otsuste kohta, mis käsitlevad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) platvormitöö tegija konto piiramist, peatamist või sulgemist; 2) tasu maksmisest keeldumist tehtud platvormitöö eest; 3) platvormitöö tegija lepingulist staatust; 4) muid punktides 1–3 nimetatud otsustega samaväärset kahjulikku mõju omavaid otsuseid või otsuseid, mis mõjutavad töösuhte või muude lepinguliste suhete olulisi aspekte. <p>(3) Platvormitöö tegijal ja platvormitöö tegijate esindajal on õigus taotleda käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud otsuste läbivaatamist. Platvorm vastab taotlusele 14 kalendripäeva jooksul taotluse saamisest arvates kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ning esitab vastuses täpsed ja asjakohased põhjendused.</p> <p>(4) Kui käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud automaatse süsteemi tehtud või toetatud otsused rikuvad platvormitöö tegija õigusi, parandab platvorm otsuse viivitamata, kuid hiljemalt 14. kalendripäeval rikkumise tuvastamisest. Kui otsust ei ole võimalik parandada, hüvitab platvorm tekitatud kahju ning võtab meetmed selliste olukordade vältimiseks, eelkõige muudab automaatset otsustusprotsessi või lõpetab selle kasutamise.</p> <p>(5) Käesolevat paragrahvi ei kohaldata platvormitöö tegijatele, kes on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/1150,</p>	<p>Eelnõu § 11 lg 1 ja lg 3 näevad ette, et selgitused automaatse otsustussüsteemi tehtud otsuste kohta esitatakse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Direktiiv on selles osas ebajärjepidev. Art 11 lg 1 näeb ette, et selgitused võib esitada suuliselt või kirjalikult ja lg 2 nimetab vormiks kirjaliku vormi, mis võib olla elektrooniline. Eelnõu lg 1 peaks sisaldama viidet, et selgitus võib olla ka suuline.</p> <p>Lõige 1 viimane lause sisaldab ebaõiget terminit „volitus“, mis on tsiviilseadustiku üldosa seaduse kohaselt esindusõiguse kirjalik dokument. Täpsem ja õigem oleks kasutada terminit „õigusega“.</p> <p>Lg 3 sõnastust täpsustatud, et taotluse esitamise õigus on platvormitöö tegijal ja platvormitöö tegijate esindajal.</p> <p>Lg 4 täiendatud, et platvormitöö tegija õigusi kahjustavad otsused tuleb parandada viivitamatult, kuid mitte hiljem kui 14 kalendripäeva jooksul rikkumise tuvastamisest. Täiendamine on vajalik, sest teatud juhtudel võib automaatse süsteemi tehtud otsuse rikkumise tuvastamine võtta rohkem aega kui 14 kalendripäeva otsuse tegemisest. Sellist täiendust toetab ka ekspertkomisjoni raportis Komisjoni antud selgitused. Vt ka alljärgnev ettepanek eelnõu seletuskirja täiendamiseks.</p> <p>Seletuskirja täiendamine:</p> <p>A) § 12 lõige 4 näeb ette, et juhul kui automatiseeritud otsus rikub platvormitöö tegeva isiku õigusi, peab platvorm otsuse viivitamata ja hiljemalt 14 kalendripäeva jooksul parandama. Säte ei täpsusta, millistest kuupäevast 14-päevane tähtaeg kulgema hakkab. Teeme ettepaneku, et seletuskirjas kinnitatakse — või et § 11 lõiget 4 täpsustatakse — nii, et 14-päevane tähtaeg hakkab kulgema alates õiguste rikkumise tuvastamise kuupäevast, sõltumata sellest, kas rikkumise tuvastab platvorm ise või pädev asutus või kohus. Kui õiguste rikkumine tuvastatakse pärast seda, kui algsest otsusest on möödunud rohkem kui 14</p>

<p>kahju eest piisavat hüvitist. Igal juhul võtab digitaalne tööplatvorm vajalikud meetmed, sealhulgas muudab vajaduse korral automaatset otsustusprotsessi või lõpetab selle kasutamise, et selliseid otsuseid tulevikus vältida.</p> <p>4. Käesolev artikkel ei piira riigisisestes õigusaktides, kollektiivlepingutes ja tavades sätestatud distsiplinaar- ja töölt vabastamismenetluste kohaldamist.</p> <p>5. Käesolevat artiklit ei kohaldata platvormitöö tegijate suhtes, kes on ka määruse (EL) 2019/1150 artikli 2 punktis 1 määratletud ärikasutajad.</p>	<p>mis käsitleb õigluse ja läbipaistvuse edendamist veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajate jaoks (ELT L 186, 11.07.2019, lk 57–79) artikli 2 punktis 1 määratletud ärikasutajad</p>	<p>mis käsitleb õigluse ja läbipaistvuse edendamist veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajate jaoks (ELT L 186, 11.07.2019, lk 57–79) artikli 2 punktis 1 määratletud ärikasutajad.</p>	<p>päeva, peab platvorm otsuse parandama viivitamata alates rikkumise tuvastamisest.</p> <p>Õiguslik põhjendus: Komisjon kinnitas eksperdirühma aruandes (lk 58), et „kohustus otsust parandada saab tekkida üksnes hetkest, mil õiguste rikkumine on tuvastatud“, ning et kaheaastane tähtaeg „rõhutab kiireloomulisust ja kehtestab maksimaalse ajaraami algsest otsusest lähtudes“</p> <p>B) Seletuskirjas tuua näited, kellele eelnõu § 12 kohaldub, kui arvestada lg-s 5 tehtud välistust, et selgitamiskohustus ei kohaldu määruse (EL) 2019/1150 art 2 punktis 1 määratletud ärikasutajale.</p>
--	--	---	---

Direktiiv	Eelnõu	Ettepanek	Selgitus
<p>Artikkel 13 - Teavitamine ja konsulteerimine</p> <p>1. Käesolev direktiiv ei piira teavitamise ja konsulteerimise osas direktiivi 89/391/EMÜ ega Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivide 2002/14/EÜ ja 2009/38/EÜ ⁽¹⁸⁾ kohaldamist.</p> <p>2. Liikmesriigid tagavad, et direktiivi 2002/14/EÜ artikli 2 punktides f ja g määratletud töötajate esindajate teavitamine ja nendega konsulteerimine digitaalsete tööplatvormide kaudu hõlmab ka otsuseid, mis tõenäoliselt toovad kaasa automaatsete seire- või otsustussüsteemide kasutuselevõtmise või olulised muudatused nende kasutamises.</p> <p>Käesoleva lõike kohaldamisel toimub töötajate esindajate teavitamine ja nendega konsulteerimine direktiivis 2002/14/EÜ sätestatud teavitamis- ja konsulteerimisõiguste kasutamise korra kohaselt.</p> <p>3. Platvormitöötajate esindajaid võib abistada nende valitud ekspert, kui see on vajalik teavitamise ja konsulteerimise objektiks oleva küsimuse uurimiseks ning arvamuse koostamiseks. Kui digitaalsel tööplatvormil on asjaomases liikmesriigis rohkem kui 250 töötajat, kannab eksperdiga seotud kulud digitaalne tööplatvorm, tingimusel et need kulud on proportsionaalsed. Liikmesriigid võivad määrata kindlaks eksperditaotluste esitamise sageduse, tagades samal ajal abi tulemuslikkuse.</p>	<p>§ 13. Informeerimine ja konsulteerimine automaatsete süsteemide kasutuselevõtu või muutmise korral</p> <p>(1) Enne automaatsete seire- või otsustussüsteemide kasutuselevõtu või nende olulist muutmist informeerib ja konsulteerib platvorm platvormitöötajate esindajaid või nende puudumise korral platvormitöötajaid töötajate usaldusisiku seaduse 5. peatükis sätestatud korras.</p> <p>(2) Kui platvormitöötajate esindajad või platvormitöötajad kasutavad käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul töötajate usaldusisiku seaduse § 21 lõikes 5 sätestatud eksperdi kaasamise õigust, eksperdi kaasamine on vajalik teavitamise ja konsulteerimise objektiks oleva küsimuse uurimiseks ja arvamuse koostamiseks ning platvormil on Eestis rohkem kui 250 töötajat, kannab platvorm eksperdi kaasamisega seotud mõistlikud kulud.</p>	<p>§ 13. Platvormitöötajate informeerimine ja konsulteerimine automaatsete süsteemide kasutuselevõtu või muutmise korral</p> <p>(1) Enne automaatsete seire- või otsustussüsteemide kasutuselevõtu või nende olulist muutmist informeerib ja konsulteerib platvorm platvormitöötajate esindajaid või nende puudumise korral platvormitöötajaid töötajate usaldusisiku seaduse 5. peatükis sätestatud korras.</p> <p>(2) Kui platvormitöötajate esindajad või platvormitöötajad kasutavad käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul töötajate usaldusisiku seaduse § 21 lõikes 5 sätestatud eksperdi kaasamise õigust, eksperdi kaasamine on vajalik teavitamise ja konsulteerimise objektiks oleva küsimuse uurimiseks ja arvamuse koostamiseks ning platvormil on Eestis rohkem kui 250 töötajat, kannab platvorm kuni kahe eksperdi kaasamisega seotud mõistlikud kulud kuni kolmel korral kalendriaasta jooksul.</p> <p>(3) Platvormitöötajate esindajate puudumisel teavitab platvorm asjaomaseid platvormitöötajaid otsustest, mis tõenäoliselt toovad kaasa automaatsete seire- või otsustussüsteemide kasutuselevõtmise või olulised muudatused nende kasutamises. Teave esitatakse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ja peab olema koostatud läbipaistval, arusaadaval ja kergesti kättesaadaval kujul, kasutades selget ja lihtsat keelt.</p>	<p>Paragrahvi pealkirjas võiks sõnaselgelt välja tulla, et reguleeritakse platvormitöötajate teavitamist. Eelnõu § 14 hõlmab platvormitöötajate teavitamist kahes erinevas olukorras: (1) kui platvormitöötajatel on platvormitöötajate esindaja ja kui (2) platvormitöötajatel ei ole platvormitöötajate esindajat valitud.</p> <p>Direktiivi art 13 kohaldub siiski ainult siis, kui platvormitöötajatel on platvormitöötajate esindaja (töötajate usaldusisiku seaduse ptk 5 on siiski laiem ja kohaldub ka esindaja puudumisel). Lõikest 1 tuleks välja jätta, et platvormitöötajate esindajate puudumisel konsulteeritakse platvormitöötajatega. Platvormitöötajate esindajate puudumise kohta lisatakse uus lg 3. Eelnev kehtib ka lg 2 kohta.</p> <p>Täiendavalt lisada lg-sse 2, et korraga saab kaasata kuni 2 eksperti ja kuni kolmel korral kalendriaasta jooksul. See on kooskõlas direktiivi art 13 lg 3 viimase lausega, mis lubab siseriiklikult määrata eksperditaotluste esitamise sageduse. Ekspertide kaasamise kordade arvu reguleerimine tagab platvormile võimaluse ette prognoosida ekspertide kaasamisega kaasnevaid kulutusi.</p> <p>Platvormitöötajate esindaja puudumisel kohaldub art 14, mis näeb ette palju väiksem teavitamise ja konsulteerimis kohustusest. Eelnõu seletuskirjale lisatud ülevõtmistabeli kohaselt on direktiivi art 14 üle võetud just eelnõu § 13 lg-ga 1. Tegemist on direktiivi laiendatud ülevõtmisega. Direktiivi art 14 tuleks üle võtta eraldi sättega. Selleks lisatud lg 3, mis kohaldub olukorras, kui platvormitöötajate esindajad puuduvad. Ettepaneku sõnastamisel on järgitud direktiivi art 14 sõnastust, sh välja toodud, et teavitamise kohustus kohaldub ainult asjaomaste platvormitöötajate esindamise korral. Vastav selgitus lisada ka seletuskirja.</p> <p>Seletuskirja täiendamine:</p> <p>Eelnõu § 14 lg 1 kasutatud mõiste „oluline muudatus“ automatiseeritud jälgimis- või otsustussüsteemi puhul tähendab muudatust, millel</p>

			<p>on märkimisväärne mõju platvormitöötajate töötamistingimustele, töökorraldusele või sellega seotud aspektidele. See ei hõlma tehnilisi uuendusi ja veaparandusi, rutiinset süsteemihooldust, olemasolevate parameetrite piires toimuvat mudelite ümberõpetamist, A/B-testimist funktsioonide osas, mis ei mõjuta töötamistingimusi, järkjärgulist optimeerimist, mis ei muuda süsteemi otsustust määravate elementide kategoorilist iseloomu, ega parameetrite kohandusi, mis ei muuda oluliselt kasutatavate andmekategooriate olemust või tehtavate otsustuste tüüpi.</p> <p>Komisjon kinnitas eksperdirühma aruandes (jaanuar 2026, lk 64), et täpsustus „oluline“ lisati eesmärgiga „tagada proportsionaalsus ja vältida põhjendamatu koormust digitaalsetele tööplatvormidele“ ning et „olulised muudatused“ eeldavad märkimisväärset mõju töötamistingimustele, töökorraldusele või sellega seotud küsimustele.</p>
--	--	--	--

Direktiiv	Eelnõu	Ettepanek	Selgitus
-----------	--------	-----------	----------

<p>Artikkel 17 - Juurdepääs platvormitööd käsitlevale asjakohasele teabele</p> <p>1. Liikmesriigid tagavad, et digitaalsed tööplatvormid teevad pädevatele asutustele ja platvormitöö tegijate esindajatele kättesaadavaks järgmise teabe:</p> <p>a) asjaomase digitaalse tööplatvormi kaudu platvormitöö tegijate arv jaotatuna tegevuse taseme ja nende lepingulise või tööalase staatuse järgi;</p> <p>b) nende lepinguliste suhete suhtes kohaldatavad üldtingimused, mille on kindlaks määranud digitaalne tööplatvorm;</p> <p>c) tegevuse keskmine kestus, nädala keskmine töötundide arv inimese kohta ja asjaomase digitaalse tööplatvormi kaudu regulaarselt töötavate platvormitöö tegijate keskmine sissetulek;</p> <p>d) vahendajad, kellega digitaalsel tööplatvormil on lepinguline suhe.</p> <p>2. Liikmesriigid tagavad, et digitaalsed tööplatvormid annavad pädevatele asutustele teavet platvormitöö tegijate tehtud töö ja nende tööalase staatuse kohta.</p> <p>3. Lõikes 1 osutatud teave esitatakse iga liikmesriigi kohta, kus isikud asjaomase digitaalse tööplatvormi kaudu platvormitööd teevad. Lõike 1 punkti c puhul esitatakse see teave üksnes taotluse korral.</p> <p>4. Lõikes 1 osutatud teavet ajakohastatakse vähemalt iga kuue kuu järel ning lõike 1 punktiga b seoses iga kord, kui tingimusi sisuliselt muudetakse. Olenemata esimesest lõigust võivad liikmesriigid ette näha, et digitaalsete tööplatvormide puhul, mis on VKEd, sealhulgas mikroettevõtjad, ajakohastatakse lõikes 1 osutatud teavet vähemalt kord aastas.</p> <p>5. Pädevatel asutustel ja platvormitöö tegijate esindajatel on õigus küsida digitaalsetelt tööplatvormidelt täiendavaid selgitusi ja üksikasju mis tahes esitatud teabe kohta, sealhulgas üksikasju töölepingu kohta. Digitaalsed tööplatvormid vastavad sellisele taotlusele, andes põhjendatud vastuse põhjendamatu viivitusega.</p>	<p>§ 14. Teabe esitamise kohustus</p> <p>(1) Platvorm teeb Tööinspeksioonile ja platvormitöö tegijate esindajatele kättesaadavaks järgmise teabe:</p> <p>1) platvormitöö tegijate arv eraldi lepingu liigi ja töötatud tundide arvu järgi;</p> <p>2) platvormi lepinguliste suhete üldtingimused;</p> <p>3) loetelu vahendajatest, kellega platvormil on lepinguline suhe.</p> <p>(2) Platvorm ajakohastab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 3 nimetatud teavet iga kalendriaasta teise ja neljanda kvartali lõpuks. Kui platvorm on Euroopa Komisjoni soovitusel 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määramise kohta (ELT L 124, 20.05.2003, lk 36–41) mõistes mikro-, väike- või keskmise suurusega ettevõtte, ajakohastab ta nimetatud teavet iga kalendriaasta neljanda kvartali lõpuks. Platvorm ajakohastab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud teavet iga kord, kui tingimusi muudetakse.</p> <p>(3) Tööinspeksioonil ja platvormitöö tegijate esindajatel on õigus nõuda platvormilt järgmist teavet:</p> <p>1) korrapäraselt platvormitööd tegevate platvormitöö tegijate arv nende platvormil töötamise kestuse järgi;</p> <p>2) korrapäraselt platvormitööd tegevate platvormitöö tegijate nädala keskmine töötundide arv platvormitöö tegija kohta;</p> <p>3) korrapäraselt platvormitööd tegevate platvormitöö tegijate keskmine sissetulek.</p> <p>(4) Tööinspeksioonil ja platvormitöö tegijate esindajatel on õigus küsida platvormilt lisaselgitusi ja üksikasju esitatud teabe kohta ning platvorm on kohustatud vastama viivitamata.</p>		<p>Seletuskirja täiendamine:</p> <p>Rakendamise praktika ühtlustamiseks tuleks eelnõu seletuskirja täiendada selgitusega, mida tähendab lg-s 3 sisalduv väljend "korrapäraselt platvormitööd tegevate". Selgituse andmisel juhendada eksperdirühma aruandes art 17 lg 1 p c kohta Komisjoni antud selgitusest (lk 71): „Tegevuse kestus” tähendab keskmist ajavahemikku, mille jooksul platvormitöötajad on platvormidel aktiivsed. Arvestusse tuleb hõlmata üksnes tegevus, mis toimub „regulaarselt”, st keskmise arvutamisel tuleb välistada platvormitöötajad, kellel puudub tegevus või kelle tegevus on minimaalne, vältimaks keskmise näitaja moonutamist.</p>
---	---	--	--

Direktiiv	Eelnõu	Ettepanek	Selgitus
<p>Artikkel 20 - Suhtluskanalid platvormitöö tegijatele</p> <p>Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et digitaalsed tööplatvormid annavad platvormitöö tegijatele digitaalsete tööplatvormide digitaristu või muude sarnaste tulemuslike vahendite kaudu võimaluse üksteisega eraviisiliselt ja turvaliselt ühendust võtta ja omavahel suhelda ning võimaluse võtta ühendust platvormitöö tegijate esindajatega ja esindajatel nendega ühendust võtta, järgides samal ajal määrust (EL) 2016/679. Liikmesriigid nõuavad, et digitaalsed tööplatvormid hoiduksid juurdepääsu võimaldamisest sellisele suhtlusele ja teabevahetusele või selle jälgimisest</p>	<p>§ 15. Platvormitöö tegijate suhtluskanal</p> <p>Platvorm tagab platvormitöö tegijatele võimaluse suhelda üksteise ja platvormitöö tegijate esindajatega turvaliselt ja konfidentsiaalselt platvormi digitaristu või muu samalaadse vahendi kaudu.</p>	<p>§ 15. Platvormitöö tegijate suhtluskanal</p> <p>Platvorm tagab platvormitöö tegijatele võimaluse suhelda üksteise ja platvormitöö tegijate esindajatega turvaliselt ja konfidentsiaalselt platvormi digitaristu või muu samalaadse vahendi kaudu tehes platvormitöö tegijatele kättesaadavaks teiste platvormitöö tegijate ja platvormitöö tegijate esindajate kontaktandmed. Platvormitöö tegijate ja platvormitöö tegijate esindajate kontaktandmed tehakse kättesaadavaks ainult isiku eelneval kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis avaldatud nõusolekul.</p>	<p>Direktiiv ei täpsusta, kuidas või milliste vahendite kaudu peab platvorm tagama platvormitöö tegijate omavahelise suhtluse. Direktiivi art 20 lubab selleks kasutada ka "muid sarnaseid tulemuslike vahendeid". Tagatud peab olema turvalisus.</p> <p>Eelnõu § 15 sõnastus on ebamäärane, mistõttu ei ole välistatud, et seaduse rakendamisel jõutakse tõlgenduseni, mille kohaselt peab platvormi arendama ise eraldi suhtluskanali. Selline tulemus oleks ebasoovitav, sest tooks kaasa suure arenduskohustuse ja pärsiks uute platvormide turule tulekut. Seetõttu tuleks täiendada § 15 ja lisada, et kolmanda isiku poolt pakutavate suhtluskanalite kasutamiseks tuleb platvormil teha platvormitöö tegijatele ja nende esindajatele kättesaadavaks kontaktandmed. Platvormitöö tegijate õiguste rikkumiste vältimiseks tuleks kontaktandmed teha kättesaadavaks ainult kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis avaldatud nõusoleku korral. Pakutud täiendus ei välista siiski platvormi õigust ise arendada platvormitöö tegijatele turvaline suhtluskanal.</p> <p><u>Seletuskirja täiendamine:</u></p> <p>Seletuskirja tuleks lisada täiendav selgitus, kuidas platvormitöö suhtluskanali loomise kohustust täita. Selgitada tuleks, kuidas tagada platvormitöö tegijate kontaktandmed ilma IKÜM nõudeid rikkumata. Selgitada, kes võib olla kolmandaks isikuks, keda platvorm võib kasutada suhtluse modereerimiseks.</p>

Direktiiv	Eelnõu	Ettepanek	Selgitus
<p>Artikkel 23 - Kaitse töölt vabastamise eest</p> <p>1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et keelata platvormitöö tegijate töölt vabastamine või nende lepingu lõpetamine või nendega samaväärsete meetmete kohaldamine ja kõik selleks tehtavad ettevalmistused põhjusel, et platvormitöö tegijad on kasutanud käesolevas direktiivis sätestatud õigusi.</p> <p>2. Kui platvormitöö tegijad leiavad, et nad vabastati töölt, nende leping lõpetati või nende suhtes kohaldati samaväärse mõjuga meetmeid põhjusel, et nad on kasutanud käesolevas direktiivis sätestatud õigusi, võivad nad küsida digitaalselt tööplatvormilt töölt vabastamise, lepingu lõpetamise või nendega samaväärsete meetmete kohaldamise kohta piisava põhjenduse esitamist. Digitaalne tööplatvorm esitab sellise põhjenduse kirjalikult ja põhjendamatu viivitusega.</p> <p>3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed selle tagamiseks, et kui lõikes 2 osutatud platvormitöö tegijad esitavad kohtule või muule pädevale asutusele või organile asjaolud, mis annavad alust eeldada, et toimus selline töölt vabastamine, lepingu lõpetamine või nendega samaväärsete meetmete kohaldamine, on digitaalse tööplatvormi ülesanne tõendada, et töölt vabastamise, lepingu lõpetamise või nendega samaväärsete meetmete kohaldamise põhjus oli lõikes 1 osutatust erinev.</p> <p>4. Liikmesriikidelt ei nõuta lõike 3 kohaldamist menetluste suhtes, mille korral juhtumi asjaolude uurimine on kohtu või muu pädeva asutuse või organi ülesanne.</p> <p>5. Lõiget 3 ei kohaldata kriminaalmenetluste suhtes, kui liikmesriigid ei ole sätestanud teisiti.</p>	<p>§ 16. Kaitse ebasoodsa kohtlemise eest ja lepingu ülesütleamise korral</p> <p>(1) Platvorm ei tohi platvormitöö tegijat ja platvormitöö tegijate esindajat kohelda ebasoodsalt või rakendada nende suhtes mis tahes ebasoodsate tagajärgedega meetmeid seetõttu, et nad tuginevad platvormitöö tegijate õigustele, juhivad tähelepanu oma õiguste rikkumisele või toetavad teist platvormitöö tegijat tema õiguste kaitsel.</p> <p>(2) Platvorm ei tohi platvormitöö tegijaga sõlmitud lepingut üles öelda, kohaldada tema suhtes muid samaväärse mõjuga meetmeid ega neid ette valmistada põhjusel, et platvormitöö tegija on kasutanud käesolevas seaduses sätestatud õigusi.</p> <p>(3) Kui platvormitöö tegija leiab, et temaga on leping üles öeldud või kohaldatud muud samaväärse mõjuga meedet põhjusel, et ta kasutas käesolevas seaduses sätestatud õigusi, võib ta nõuda platvormilt selle kohta põhjendust. Platvorm esitab põhjenduse viivitamata kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.</p> <p>(4) Kui platvormitöö tegija esitab kohtule või töövaidluskomisjonile asjaolud, mis võimaldavad eeldada, et platvormitöö tegijaga öeldi leping üles või kohaldati muud samaväärse mõjuga meedet põhjusel, et ta kasutas käesolevas seaduses sätestatud õigusi, loetakse, et leping öeldi üles või meedet kohaldati eelnimetatud põhjusel, kui platvorm ei tõenda vastupidist.</p> <p>(5) Platvorm ei tohi käesoleva seaduse § 10 lõigetes 1 ja 2 nimetatud ülesannete täitjate lepingut üles öelda ega neid muul viisil ebasoodsalt kohelda nende ülesannete täitmise tõttu.</p>	<p>§ 16. Kaitse ebasoodsa kohtlemise eest ja lepingu ülesütleamise korral</p> <p>(1) Platvorm ei tohi platvormitöö tegijat ja platvormitöö tegijate esindajat kohelda ebasoodsalt või rakendada nende suhtes mis tahes ebasoodsate tagajärgedega meetmeid seetõttu, et nad tuginevad platvormitöö tegijate õigustele, juhivad tähelepanu oma õiguste rikkumisele või toetavad teist platvormitöö tegijat tema õiguste kaitsel.</p> <p>(2) Platvorm ei tohi platvormitöö tegijaga sõlmitud lepingut üles öelda, kohaldada tema suhtes muid samaväärse mõjuga meetmeid ega neid ette valmistada põhjusel, et platvormitöö tegija on kasutanud käesolevas seaduses sätestatud õigusi.</p> <p>(3) Kui platvormitöö tegija leiab, et temaga on leping üles öeldud või kohaldatud muud samaväärse mõjuga meedet põhjusel, et ta kasutas käesolevas seaduses sätestatud õigusi, võib ta nõuda platvormilt selle kohta põhjendust. Platvorm esitab põhjenduse viivitamata kirjalikus vormis.</p> <p>(4) Kui platvormitöö tegija põhistab, et temaga sõlmitud leping öeldi üles või kohaldati muud samaväärse mõjuga meedet põhjusel, et ta kasutas käesolevas seaduses sätestatud õigusi, siis eeldatakse, et leping öeldi üles või meedet kohaldati eelnimetatud põhjusel, kui platvorm ei tõenda vastupidist. Esimeses lauses sätestatud ei kohaldata süütoemenetluses ega haldusmenetluses.</p> <p>(5) Platvorm ei tohi käesoleva seaduse § 10 lõigetes 1 ja 2 nimetatud ülesannete täitjate lepingut üles öelda ega neid muul viisil ebasoodsalt kohelda nende ülesannete täitmise tõttu.</p>	<p>Eelnõu § 17 lg 4 on üle võetud Eesti õigusesse sobimatu sõnastusega. Esiteks on ette nähtud, et platvormitöötaja <u>esitab</u> kohtule või töövaidluskomisjonile <u>asjaolud</u>, mis võimaldavad rikkumist <u>eeldada</u>. See on arusaamatu, sest kui asjaolud on juba esitatud, siis ei olegi vaja enam midagi eeldada, siis on vastavalt asjaoludes toodule. <u>Teiseks</u> on ette nähtud, et platvormitöö tegija poolt asjaolude esitamisel <u>loetakse</u>, et leping öeldi üles lubamatult. „Loetakse“ tähendab õiguslikult seda, et mingi asjaolule antakse seaduse jõuga ette määratud tähendus. <u>Kolmandaks</u> antakse platvormile võimalus õigeks loetud asjaolud siiski ümber lükata. See omakorda ei lähe kokku, et eelnevalt on need asjaolud juba „loetud“ platvormitöö tegija kasuks ja leping lubamatult lõpetatud.</p> <p>§ 17 lg 4 tuleb ümber sõnastada ja valida korrektne õiguslik lahendus. Lähtuda tuleb sellest, et direktiivi art 23 lg 3 näeb ette platvormitöö tegija poolt asjaolude põhistamist platvormi rikkumise kohta. Platvormil on võimalus tõendada vastupidist.</p> <p>Juhindudes direktiivi art 23 lg-st 4 tuleks täpsustada, et platvormi toime pandud rikkumise eeldust ei kohaldata süütoemenetluses ja haldusmenetluses.</p>

Direktiiv	Eelnõu	Ettepanek	Selgitus
<p>Artikkel 24 - Järelevalve ja karistused</p> <p>1. Järelevalveasutus või asutused, kes vastutavad määruse (EL) 2016/679 kohaldamise järelevalve eest, vastutavad ka käesoleva direktiivi artiklite 7–11 kohaldamise järelevalve ja täitmise tagamise eest (andmekaitseküsimuste puhul) kooskõlas määruse (EL) 2016/679 VI, VII ja VIII peatüki asjakohaste sätetega.</p> <p>Käesoleva direktiivi artiklite 7–11 rikkumise korral kohaldatakse kõnealuse määruse artikli 83 lõikes 5 osutatud haldustrahvide ülemmäära.</p> <p>2. Lõikes 1 osutatud asutused ning muud riigi pädevad asutused teevad käesoleva direktiivi täitmise tagamisel vajaduse korral koostööd oma vastava pädevuse piires, eelkõige juhul, kui tekib küsimusi automaatsete seire- või otsustussüsteemide mõju kohta platvormitöö tegijatele. Sel eesmärgil vahetavad kõnealused asutused kas taotluse korral või omal algatusel asjakohast teavet, sealhulgas inspekteerimise või uurimiste käigus saadud teavet.</p> <p>3. Riigi pädevad asutused teevad koostööd, vahetades komisjoni toetusel asjakohast teavet ja parimaid tavaid õigusliku eelduse rakendamise kohta.</p> <p>4. Kui platvormitöö tegijad teevad platvormitööd muus liikmesriigis kui see, kus digitaalne tööplatvorm on asutatud, vahetavad nende liikmesriikide pädevad asutused teavet käesoleva direktiivi täitmise tagamiseks.</p> <p>5. Ilma et see piiraks lõikes 1 osutatud määruse (EL) 2016/679 kohaldamist, kehtestavad liikmesriigid karistusnormid, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi alusel vastu võetud liikmesriigi sätete või käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate õiguste puhul juba kehtivate asjakohaste sätete rikkumise korral. Kehtestatud karistused peavad olema mõjusad, hoiatavad ja proportsionaalsed ettevõtja rikkumise laadi, raskusastme ja kestusega ning mõjutatud töötajate arvuga.</p> <p>6. Kui rikkumine on seotud sellega, et digitaalsed tööplatvormid keelduvad täitmast õiguslikku otsust, millega määratakse kindlaks platvormitöö tegijate õige tööalane staatus, näevad liikmesriigid ette karistused, mis võivad hõlmata rahalisi karistusi.</p>	<p>§ 17. Riiklik järelevalve</p> <p>(1) Käesolevas seaduses sätestatud nõuete täitmise üle teeb riiklikku järelevalvet Tööinspeksioon.</p> <p>(2) Tööinspeksioon võib käesolevas seaduses sätestatud riikliku järelevalve tegemisel kasutada korrakaitseseaduse §-des 30, 31, 32, 49, 50 ja 51 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitseseaduses sätestatud alusel ja korras.</p> <p>(3) Käesoleva seaduse §-des 7–11 sätestatud isikuandmete töötlemise nõuete täitmise üle teeb järelevalvet Andmekaitse Inspeksioon Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 kohaselt.</p> <p>(4) Andmekaitse Inspeksioon kohaldab käesolevas seaduses sätestatud isikuandmete töötlemise nõuete rikkumise korral Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 artikli 83 lõikes 5 sätestatud trahvi suuruse ülemmäära.</p>	<p>Täiendada eelnõu § 17 lg 1 viidetega konkreetsetele paragrahvidele, mille suhtes Tööinspeksioon järelevalvet teostab.</p> <p>IKÜM artikli 83 lõikes 5 sätestatud maksimaalsed rahatrahvid (kuni 20 miljonit eurot või kuni 4% üleilmsest käibest) kohalduvad §-de 7–11 alusel tehtud andmekaitserikkumistele. Soovitame rakendada astmelist jõustamismudelit — esmakordsete rikkumiste korral eelistada esmalt ettekirjutusi ja ettekirjutustele vastavuse järelevalvet enne rahaliste sanktsioonide määramist ning kehtestada heauskse vastavusse püüdlamise kaitse, kui platvorm on dokumenteeritult astunud mõistlikke samme nõuete täitmiseks.</p>	

